

VEAIC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

În pag. a 2-a:

NOUA MARE PASIUNE

O pasiune care presupune dăruire de sine și abnegație și care poate fi dulce chiar dacă e neimpărtășită

DIN SUMAR :

• **Glasul roșilor de tren** • **De ce șapte...** • **Vom comunica vreodată cu extraterestrii ?** • **Capcana pentru monștri** • **Polipragmazia - „boala” medicamentelor** • **Pagina de umor**

Oricine poate remarca că astăzi se scrie și se vorbește foarte mult despre secolul XX considerat ca o entitate cu caracteristici care îl deosebesc fundamental de perioadele care l-au precedat. Încit e firesc ca sociologii, filozofii să se întrebe și care sint aspectele sale par-

ticulare pe planul științei. Are însă el într-adevăr astfel de trăsături? Sau ni se pare numai că e unic, fără seamăn, așa cum și veacurile trecute au părut, fără îndoială, la vremea lor, unice înaintașilor noștri?

Documentar

NOUA MARE PASIUNE

Teoria relativității și mecanica cuantică, energia nucleară și ieșirea în Cosmos sint tot atâtea cuceriri incontestabile ale secolului nostru. Pot fi ele însă comparate cu cele dintii mari izbînzi ale omenirii ca: descoperirea focului, a roții, a scrierii, a agriculturii, a creșterii vitelor? Evident, nu! Încit problema superiorității unui secol sau a altuia e foarte greu de rezolvat comparînd numai însemnătatea unor descoperiri, teorii sau idei.

Acumularea continuă de informații, mai exact dublarea volumului lor la fiecare cîțiva ani, de pildă, este socotită o caracteristică a secolului XX. Dar și veacul trecut a cunoscut ritmuri rapide de înmagazinare a informațiilor, bineînțeles raportînd volumul lor dintr-o anumite perioadă de timp cu cel dintr-o perioadă anterioară. Una este, totuși, creșterea numărului savanților, de pildă, de la o miime la o sutime din totalul populației și alta este constatarea că în S.U.A., de exemplu, numărul savanților poate fi astăzi comparat cu acela al... fermierilor sau că o sumă de firme occidentale alocă astăzi pentru cercetări științifice cea mai mare parte din beneficiile lor, împrejurare justificată de înfrîurirea puternică și rapidă pe care știința o exercită asupra tehnicii.

Din cele de mai sus se desprind evident o sumă de consecințe importante. Încă în viitorul apropiat omenirea s-ar putea afla, de pildă, în fața necesității — crude dar vitale — de a limita investițiile pentru dezvoltarea științei (deoarece ele cresc într-un ritm mai rapid decît venitul național, iar numărul savanților mai repede decît sporul populației). Ceea ce ar însemna dirijarea evoluției științei exclusiv spre anumite domenii. Care anume, n-ar fi însă prea ușor de stabilit. Dar nici imposibil. Această extrem de dificilă alegere ar trebui totuși făcută cu foarte multă competență și, dacă vreți, cu o oarecare doză de preconcept.

„Antrenori” pentru genii

O altă problemă ridicată în fața omului modern de actuala avalanșă de informații este aceea a modalității de depășire a „barierei informaționale”. În S.U.A. se află în curs de editare un „Index științific” de unde se va putea afla de cîte ori s-au făcut în literatura de specialitate referiri la diverse articole sau lucrări de mai mare amploare. Lectura unor astfel de referiri s-a dovedit o metodă eficientă de găsire a bibliografiei pentru o anumite temă. Indexul va dovedi în același timp că articolele care nu vor fi acum citate, și nu vor mai fi probabil nici în viitor amintite, nu mai au nici o valoare.

În clipa de față astfel de articole sint enorm de multe, pentru că nu știm încă pe care să le socotim drept inutile. Pe de altă parte, ele întirzie publicarea unor articole noi. Încit se impune o riguroasă selectare a informațiilor destinate publicării.

Dar ca să se ajungă la o idee realmente demnă de luat în considerare trebuie făcută în prealabil o uriașă muncă statistică, se cere realizată o strînsă colaborare și înțelegere între savanți. Această reciprocitate s-ar putea dovedi rodnică și în alt sens: ea ar putea eventual „modela” într-o măsură însuși geniul. Genii se nasc, se știe, revoltător de puține. Socotim un geniu omul care întrunește multe calități: capacitatea de a formula un mare număr de idei noi, capacitatea de a sesiza direcții de perspectivă în dezvoltarea științei etc. De obicei, aceste calități sint „risipite” la diverși oameni. Ar fi, de aceea, bine ca oamenii cu astfel de calități să colaboreze, să se deprindă cu înfrîurirea reciprocă. Pentru asta ar fi poate nevoie de „antrenori” — nu de conducători de lucrare — ci un fel de dirijori ai stilului de lucru al savanților. Și în sport succesele — chiar acelea ale campionilor —

sint în mare măsură condiționate de alegerea judicioasă a disciplinei, de regimul de antrenament, de practicarea altor discipline înrudite etc.

Aș vrea să remarc că ideile de mai sus nu sint încă unanim acceptate, ba mai mult, ele nu sint nici măcar indiscutabile. În același timp subliniez că secolul XX a pus în fața omenirii această problemă, de mare însemnătate, extrem de greu de rezolvat, dar care nu poate fi lăsată nerezolvată.

Mai puternică decît dragostea

Așadar, numărul savanților crește vertiginos, se dublează la fiecare cîțiva ani. Dacă el ar spori și în viitor în același ritm, peste cîteva decenii, adică încă în timpul vieții actualei generații de școlari, întreaga omenire ar ajunge să se ocupe de știință, inclusiv

astăzi tot mai adînc în fiecare din ele. Ar mai rămîne o singură restricție, aceea impusă de capacitatea și de caracterul celor dornici să lucreze pe tărîmul științei. Dar pe oameni îi interesează, prin natura lor, mai ales posibilitatea de principiu sau, cum ar spune un matematician, „teorema existenței” pasiunii.

Nu toți tinerii care trec prin fața ofițerului stării civile încearcă sentimente similare cu dragostea dintre Romeo și Julieta. Pasiunea creatoare are în schimb toate atributele unei adevărate pasiuni. Ea poate fi neimpărtășită fiind, în consecință, chinuitor de dulce; cere dăruire de sine și abnegație; mai mult, știința este și „geloasă” și cere caracter „bărbătesc”. De multe ori se întimplă ca în știință succesul să fugă de eforturi perseverente și să suridă pe neașteptate celui care-l caută, dîndu-i atunci mari bucurii și semnificînd izbînda asupra propriei sale individualități și asupra naturii.

O clipă de licărire e absolut necesară, dar ea nu se produce niciodată fără o susținută activitate prealabilă.

sugarii și pensionarii. Nu vom încerca, firește, să dovedim că acest lucru este imposibil. Nimic nu ne împiedică, însă, să tragem de aici o concluzie logică: natura evoluției științei, rămasă imuabilă timp de multe secole, trebuie să se schimbe radical în cursul vieții unei generații! Ceea ce înseamnă, prin urmare, că trăim într-o epocă de restructurare revoluționară a științei. Iar pentru că știința ocupă un loc esențial în viața societății și o înfrîurește puternic, se poate vorbi și despre un progres fundamental deja inițiat și viitor în viața intelectuală (și nu numai intelectuală) a întregii omeniri.

Și un alt aspect al vastei evoluții și influențe a științei. Pînă acum, pasiunea „activă” cea mai accesibilă și mai bine înțeleasă de majoritatea oamenilor era dragostea. Acum, atracția către știință a unui mare număr de oameni și faptul că știința este „dispusă” să-i cuprindă pe toți „chemații” dovedesc, pentru prima oară în istorie, că mai există o pasiune „accesibilă oricui”, anume pasiunea pentru creația științifică. Care se vădește a fi în esență înrudită cu toate meseriile — de tractorist, de strungar sau croitor — întrucît tehnica, organizarea științifică pătrund

Nu e de fel ușor de avansat idei noi riscînd a părea prost, dacă ideile sint socotite ca atare, dar mai ales dacă punctul de vedere formulat este categoric. Firește, în această privință și geniiilor li se întimplă să greșească. Ascultînd o dată, la Harkov, un referat al cunoscutului fizician englez Dirac care pronostica existența antiparticulelor, fizicianul sovietic Landau ar fi rostit sentențios: „Dirac-durak” (n. r. durak în limba rusă — prost). Dar după numai trei decenii, Landau avea să declare în cabinetul de teorie al Institutului de probleme fizice: „Cine poate contesta că Dirac a făcut pentru știință, în numai cîteva ani, mai mult decît am făcut toată viața toți cei prezenți aci?!”

Indispensabila licărire

În ce privește rolul caracterului în știință, e de ajuns să ne amintim de experiența făcută de Pasteur cu vaccinarea în masă a animalelor împotriva dalacului. A fost un act de curaj, aproape de temeritate: animalele au

putut fi salvate numai printr-o minune, dat fiind că vaccinul fusese preparat în condiții de fel sterile. Dar pentru cîte ani ar fi stagnat progresul medicinei dacă experiența n-ar fi reușit, dacă Pasteur n-ar fi avut destul curaj!

În sfîrșit, nu putem trece cu vederea nici peste o altă caracteristică a pasiunii pentru știință, anume că ea „cere” uneori sacrificiul suprem. Evident, nu în sensul primitiv evocat de anumite filme, ci în cu totul alt sens. Einstein, de pildă, scria că descoperirile științifice nu urmează o cale logică; abia mai tirziu îmbracă o formă logică. Într-adevăr, o descoperire, chiar cea mai puțin importantă, este neapărat o licărire; după o lungă perioadă de căutări, rezultatul dorit vine deodată, parcă din exterior, și pare atît de neașteptat, încît cel în cauză se întrebă chiar dacă nu i l-a șoptit cineva. Dar dacă admitem că descoperirea este rezultatul unei licăriri, un fel de minune, nu înseamnă că trebuie să fim și convinși că minunea se poate întimpla de fiecare dată. Savantul este mereu în situația unui săritor care nu știe la ce înălțime se află ștacheta. El știe că rezultatul său va fi recunoscut numai dacă va învinge o anumită cotă. Aici se ivește însă o primejdie. Omul nu are prea mulți ani la dispoziție pentru creație, iar cînd ștacheta este prea sus, îl pîndește primejdia de a-și încheia activitatea fără nici un rezultat. În acest caz nimeni nu va afla nimic despre repetatele sale sărituri și nici chiar dacă a trecut o cotă care nu mai fusese depășită pînă atunci.

Putem conchide, deci, că evoluția științei a favorizat la mijlocul secolului XX apariția unei noi pasiuni, în principiu accesibilă oricui. Ceea ce a dus la o creștere bruscă a interesului pentru știință și savanți. Un prim rezultat, foarte palpabil al acestui interes este creșterea neobișnuită a tirajului revistelor de popularizare a științei, al scrierilor despre savanți, al cărților scrise de savanți despre știință și viitorul ei. Oricine poate remarca că se scriu tot mai multe articole de popularizare a științei, cu subiecte științifice, se organizează emisiuni radiofonice și de televiziune, se fac filme de popularizare a științei etc.

Dar cu cele de mai sus n-am epuizat totuși problemele actuale și de perspectivă ale științei, nici chiar pe cele mai importante. Și de altfel nici nu mi-am propus așa ceva. Am vrut doar să atrag atenția cititorilor asupra ideii că știința face astăzi o cotitură și că cu cît vor fi cunoscute, luate în seamă, studiate mai repede particularitățile acestei perioade unice, cu atît va fi mai bine atît pentru știință, cît și pentru omenire.

M. Abzel

Doctor în științe fizico-matematice

documentar.
documentar documentar
documentar documentar documentar
documentar documentar documentar
documentar documentar documentar
documentar documentar documentar
documentar documentar documentar
documentar documentar documentar

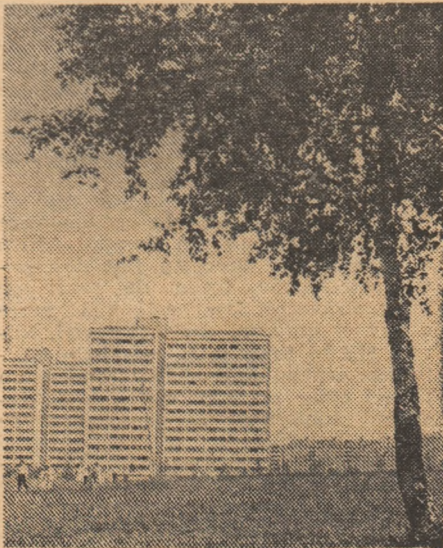
Populația Uniunii Sovietice este alcătuită din aproximativ o sută de națiuni și popoare care, la mijlocul anului 1972, însumau 247,5 milioane de locuitori.

tori. La sfârșitul anului în curs, majoritatea populației — 207 milioane de inși sau 83 la sută — va fi constituită din cetățeni născuți după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste are o suprafață de 22,4 milioane de kilometri pătrați, circa o șesime din uscatul populat al Pământului. U.R.S.S. se întinde de la vest la est pe aproape 10 000 de kilometri, iar de la nord la sud pe 5 000 de kilometri.

În anul constituirii U.R.S.S. populația urbană nu trecea de 16 la sută din totalul populației — 22 milioane de lo-

cuitori. Astăzi, populația urbană sovietică se cifrează la 143,8 milioane locuitori, adică 58 la sută din total. Între 1926 și 1972 pe harta Uniunii Sovietice au apărut 976 orașe — dintre care 19 cu o populație de peste un milion — și 2 272 așezări muncitorești.

În U.R.S.S. au văzut lumina tiparului aproximativ 2 400 000 de titluri de

U.R.S.S.
ÎN
1972

OCTOMBRIE ROȘU — 55 DE ANI

Peste câteva zile, la 7 noiembrie, se vor împlini 55 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917, cel mai mare exemplu de intrupare a unei idei și eveniment capital al istoriei contemporane, care a însemnat deopotrivă actul de naștere al orânduirii socialiste și începutul epocii revoluțiilor proletare și de eliberare națională din întreaga lume. Căci victoria lui Octombrie roșu a dat un puternic impuls luptei clasei muncitoare, maselor largi populare de pe toate meridianele globului pentru eliberarea socială și națională, pentru înnoirea de temelii a societății. „Aprețiem și am apreciat importanța Revoluției din Octombrie — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — care a deschis calea transformării revoluționare, socialiste a lumii, rolul Uniunii Sovietice în dezvoltarea socialismului, în întreaga viață internațională de astăzi”.

E de ajuns într-adevăr să ne purtăm o clipă cu gândul în trecut și să ne amintim cum arăta lumea înainte de Octombrie 1917, să comparăm stările de lucruri de atunci cu cele de astăzi, pentru a avea imaginea clară a însemnătății internaționale a victoriei partidului bolșevicilor făuritor și condus de Lenin. La a 55-a aniversare a revoluției din Octombrie, idealurile socialismului au trecut de mult din sfera aspirațiilor în aceea a realităților sociale. Biruitor în 14 țări din Europa, Asia și America Latină, socialismul este într-o măsură tot mai mare factorul decisiv al dezvoltării societății contemporane.

În acești 55 de ani care au trecut de la izbînda Revoluției din Octombrie, poporul sovietic a dobîndit, sub conducerea partidului său comunist, succese de însemnătate istorică. Producția industrială a primului stat socialist care, la începuturile sale, era abia de 1 la sută din producția mondială va trece anul acesta de 20 la sută. Încă anul trecut U.R.S.S. — care a moștenit o situație extrem de grea de la țarism și a trebuit să facă față intervenției străine și războiului civil — a întrecut S.U.A., cea mai puternică și cea mai bogată țară a lumii capitaliste, în producția de fontă (+ 20 la sută), ciment (+ 43 la sută), țesături de bumbac (+ 14 la sută), țesături de lînă (aproape de patru ori mai mult), zahăr (+ 56 la sută) și tot anul trecut U.R.S.S. a produs 120,7 milioane tone oțel, mai mult decît oricare altă țară. A sporit mult și producția agricolă, a crescut nivelul de trai al muncitorilor și țăranilor, s-au îmbunătățit considerabil condițiile de locuit, iar succesele dobîndite de știința și tehnica sovietică deschid noi căi gîndirii creatoare de pretutindeni.

În condițiile unui avînt în muncă fără precedent, popoarele Uniunii Sovietice se pregătesc să sărbătorească anul acesta și împlinirea a 50 de ani de la întemeierea U.R.S.S., uniune de popoare egale în drepturi, care a dat pentru prima oară lumii exemplul unui stat multinațional ce nu cunoaște inegalitatea socială, națională și culturală. Într-adevăr, statul sovietic a arătat lumii întregi calea pentru înlăturarea aservirii unor popoare de către altele, a pus capăt jugului național, a înlăturat înăuntrul hotarelor sale inegalitatea politică, socială și economică moștenită de la burghezie și privilegiile unei națiuni dominante față de altele.

Astăzi, urmînd calea glorioasă indicată de Lenin, oamenii muncii din familia frățească a popoarelor U.R.S.S. traduc în viață cu forțe înfinite sporite și fierbinte energie revoluționară hotărîrile Congresului al XXIV-lea al P.C.U.S. în vederea creării bazei tehnico-materiale a societății comuniste, visul de aur al celor mai nobili și mai generoși reprezentanți ai genului uman.

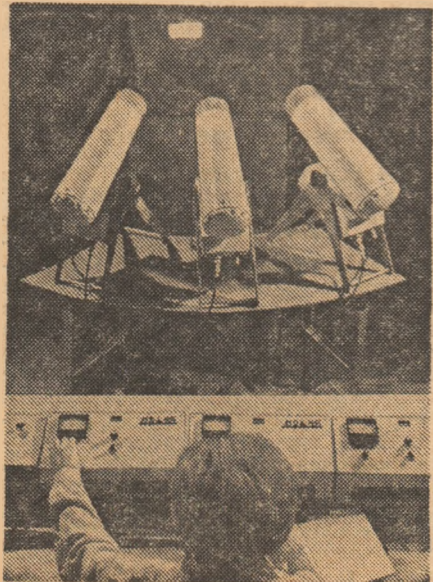
Poporul nostru urmărește cu profundă simpatie și solidaritate frățească înfăptuirile popoarelor U.R.S.S. Partidul Comunist Român și statul nostru fac totul pentru dezvoltarea pe toate planurile a colaborării tovarășești dintre România și U.R.S.S., dintre P.C.R. și P.C.U.S., considerînd că acest lucru corespunde intereselor fundamentale ale celor două popoare, cauzei întăririi coeziunii și unității țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, cauzei socialismului și păcii în întreaga lume. An de an se largesc schimburile economice, relațiile științifice, tehnice și culturale, colaborarea dintre România și Uniunea Sovietică îmbracă noi forme și se perfecționează neconținut, în interesul și spre binele ambelor popoare.

La împlinirea a 55 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie poporul nostru transmite popoarelor U.R.S.S. un cald și frățesc salut, urîndu-le noi și mari succese în înflorirea patriei lor pe calea comunismului, în lupta pentru pace și progres în toată lumea.

cărți, cu un tiraj total de 35,3 miliarde de exemplare. Ele au fost editate în 145 de limbi, între care 89 ale popoarelor U.R.S.S.

Fiecare a șasea carte care apare acum în lume este sovietică.

Rusia prer evoluționară avea 11 600 specialiști cu calificare superioară; astăzi, în U.R.S.S. există peste un milion de specialiști, adică a patra parte din numărul tuturor celor de pe glob.

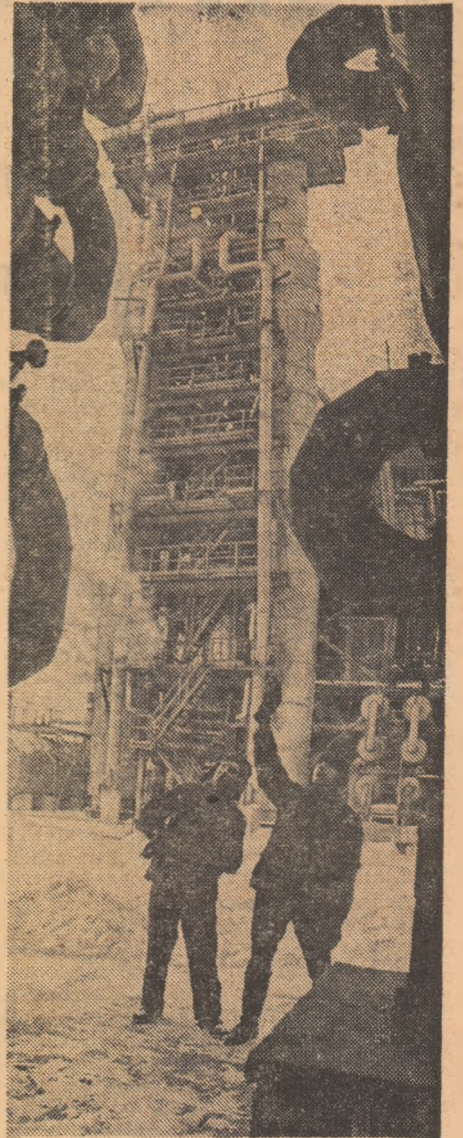
Toate republicile unionale au vaste rețele de instituții cultural-educative. Numărul bibliotecilor este de 4,7 ori mai mare decît în perioada prer evoluționară, iar fondul de cărți de 72 de ori mai mare. Incît de fiecare locuitor revin astăzi 1 363 de exemplare de cărți și reviste. Numărul cluburilor a sporit de la 12 000 în 1922, la 133 000 în 1971. Fiecare republică are câteva teatre profesionale, iar în total sînt 553.

În orașele și satele sovietice au fost construite în ultimele cinci decenii 2,5 miliarde de metri pătrați suprafață locativă, adică circa 11,2 metri pătrați de fiecare orășean. În ultima vreme beneficiarii de locuințe noi sau își sporesc confortul circa 11 milioane de oameni pe an. În 1971 s-au construit, de pildă, 92 de apartamente de fiecare 10 000 de inși.

În anul 1971 industria sovietică a produs 61,4 milioane tone îngrășăminte minerale, 676 000 tone fibre sintetice, 207 000 de mașini-unelte pentru așchieră metalică, 472 000 de tractoare și 102 000 de combine cerealiere. Producția de automobile a trecut de un milion, fiind astăzi de 1 143 000. Crește rapid și producția de mărfuri de larg consum. În 1922 industria textilă producea abia o jumătate de miliard de metri liniari de țesături, iar în 1971 peste 10 miliarde

de metri liniari. Producția de zahăr a sporit de la 210 000 de tone la 9 milioane de tone.

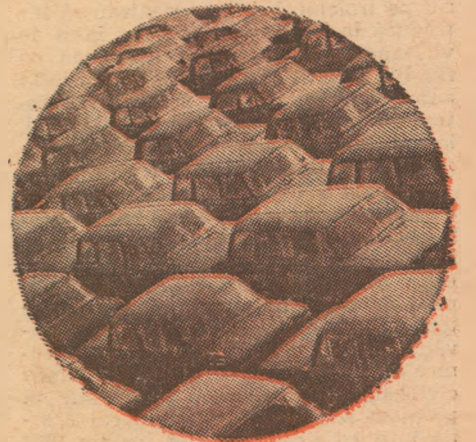
În cei 50 de ani de existență a U.R.S.S. au fost construite aproximativ 40 de mii de mari întreprinderi industriale. Numai în cursul celui de al 8-lea cincinal (1966—1970) au intrat în funcțiune circa 1 000 noi obiective. Econo-

mia națională sovietică cuprinde acum aproape 50 000 uzine, fabrici, mine, cariere, centrale electrice și alte întreprinderi, 32 300 colhozuri și 15 500 sovhozuri, zeci de mii de întreprinderi și organizații de construcție, de transport, de comunicații.

Agricultura Rusiei țariste dispunea de numai patru milioane de pluguri de fier, 300 000 semănători trase de cai, 700 000 secerători. Astăzi, agricultura sovietică este înzestrată cu 2 046 000 de tractoare, 639 000 combine cerealiere, peste 1 200 000 autocamioane. Producția de îngrășăminte minerale și fosfați va ajunge în 1975 la 75 milioane de tone.

În 1922 U.R.S.S. a produs 0,8 miliarde kW/h energie electrică, 4,7 milioane de tone de petrol, 300 000 tone oțel. La sfârșitul acestui an indicii respectivi vor arăta astfel: 863 miliarde de kilowați ore, peste 400 milioane de tone petrol și 126 milioane de tone de oțel.

Numai o singură zi de muncă înseamnă în momentul de față în U.R.S.S. 343 000 tone oțel, 240 000 tone laminate, peste un milion tone țifei, 2 000 de tractoare, 5 400 automobile, 31 milioane metri pătrați de țesături, 3 milioane de perechi de încălțăminte de piele.

CAPCANĂ

PENTRU MONȘTRI

Vom cunoaște vreodată adevărul despre faimoșii „șerpi de mare“?

Monștrii marini au fost văzuți de zeci, de sute de oameni. Relatările acestora au coincis deseori chiar în detalii, și totuși cercurile de specialitate au refuzat să le recunoască existența. Căci știința reclamă fapte, iar relatările martorilor oculari nu pot fi considerate fapte. Și totuși, din când în când — dar de sute de ani — apar relatări despre întâlniri cu o reptilă misterioasă: „șarpele de mare“.

... „O, cerule! În sfârșit m-ai ajutat. El e. Protuberanțe caracteristice pe solzii-i mari, cap cu osatură proeminentă, înotătoare cu țepi. El e, slavă Domnului! Cel mai autentic *coelacanthus*. Am înțeles că să-l văd mai bine și, în timp ce priveam peștele, am simțit cum îmi curgeau lacrimi pe mină. Am plîns și nu mi-a fost deloc rușine. Păi sprezece din cei mai buni ani ai vieții li consacrasem cercetărilor — și nu zadarnic, nu zadarnic!“

Această entuziastă relatare a fost făcută de profesorul John L.B. Smith, care a avut norocul să îmbogățească știința cu una din cele mai mari descoperiri zoologice ale secolului nostru. Savantul a rostit aceste cuvinte în clipa când și-a atins în sfârșit țelul. *Coelacanthus*-ul, un pește osos, gri-albăstrui, socotit dispărut de cel puțin 70 milioane de ani și care poate fi considerat intermediar între pește și amfibien, este viu și nevătămat, disprețuind parcă imensa perioadă de timp care desparte epoca navelor cosmice de extrem de depărtatele vremi când marea mișuna de reptile antediluviene, iar omul — nu numai că nu exista, dar nici nu se putea ști dacă avea să apară sau nu vreodată. (Anul acesta, în ianuarie, a fost capturată lângă insulele Comore pentru prima oară o femelă de *coelacanthus* — 163 cm și 78 kg — N.R.).

Norocosul *coelacanthus*

Coelacanthus a avut noroc. De ce? Pentru că un om i-a consacrat aproape cincisprezece ani din viață și i-a preschimbând din niște jalnice fosile, cum era cunoscut înainte, într-o făptură reală, vie. Din acest punct de vedere, „șarpele de mare“ — animal care pînă nu de mult se afla pe aceeași treaptă de „mister“ cu *coelacanthus* — deocamdată n-are noroc. Se prea poate ca de vină să fie multele legende care povestesc că o enigmatică viețuitoare marină a atacat niște marinari și i-a înghițit cu corăbiile cu tot, ca și miturile din Grecia antică. Căci mitul e o poveste. Și se poate, oare, crede în povești? Un mit grecesc spune că Laocoon, preot al lui Apollo, care i-a avertizat pe troienii care se pregăteau să introducă în oraș calul de lemn lăsat de vicleanul Ulise, a murit împreună și fiii lui înghițit de niște șerpi furioși: animale bizare cu ochi arzători și crește roșii. Ei s-au ivit pe neașteptate și, lăsând la suprafața mării dîre înspumate, s-au repezit spre țarm...

Legenda e legendă, dar e interesant că exact așa cum i-a descris ea: cu ochi imenși arzători și crește pe cap, monștrii marini s-au deplasat în relatările unor martori oculari mult mai apropiați de zilele noastre. Iar acești martori au fost mulți. După cum arată savantul olandez Oddemens, prima întâlnire a unui „monstru marin“ cu lumea civilizată s-a petrecut în 1522. Pînă în preajma secolului XIX numărul acestor întâlniri a crescut la 28, iar din 1802 pînă în 1890 ele s-au cifrat la 134. A urmat apoi o acumulare treptată de observații și fapte. Cea mai interesantă întâlnire a avut loc în iulie 1897, cînd o canonieră, „Avalanche“, era cît pe ce să se izbească în golful Along de doi „șerpi de mare“. Erau niște animale de circa 20 metri lungime și circa trei metri grosime. Canoniera a tras o salvă de tun de la o distanță

de jumătate de kilometru, care a determinat animalele să se cufunde în apă. Dar nu mică a fost uimirea echipajului cînd, la 15 februarie anul următor, și-a zărit exact în același loc vechile cunoștințe. Ofițerii au raportat superiorilor cele întimplate, însă aceștia au conchis în unanimitate: halucinație colectivă. Dar, parcă în ciuda scepticilor din birouri, la nouă zile după cea de a doua întâlnire „Avalanche“ s-a ciocnit iar cu „șerpii de mare“. Evident, căpitanul a căutat să se reabiliteze pe el și echipajul în

Descoperit după o sută cincizeci de milioane de ani, acest schelet fosil de dinozaur pitic, găsit recent la Canjuers (Franța), atestă și el că trecutul Terrei ne mai poate rezerva multe surprize.

fața opiniei publice și a încercat să-l vîneze. Dar s-a văzut că era mai ușor de capturat un fulger, decît ciudatele făpturi... În schimb, de astă dată observațiile au fost atestate simultan de zece ofițeri de marină.

Ultimele observații au fost făcute la începutul anului 1965. De data aceasta norocul a suris francezului Robert Le Serreque. Lîngă țărmul nord-estic al Australiei se află insulița Whitesunday; Le Serreque cu familia și un prieten se afla în vilegiatură pe această insulă. Într-o zi, după o furtună puternică care durase patru zile, robinșonii noștri au hotărît să plece pe continent spre a-și completa rezervele de alimente. Cînd au ajuns la o mică depărtare de țărm au zărit o viețuitoare bizară. Semăna cu un șarpe uriaș, de 23—25 metri. Capul, masiv, avea o lungime pe peste doi metri. Iar corpul, acoperit cu o piele neagră, era marcat, la fiecare metru și jumătate, de niște inele cafenii. Animalul avea pe spate o rană mare prin care se vedea clar carnea albă. Bizara făptură zăcea nemișcată pe nisip și, de fapt, părea moartă. Le Serreque a izbutit să facă din barcă cîteva fotografii, menite să stîrnească senzație în cercurile științifice. Apoi, după ce s-au înarmat cu echipament de scufundare, cei doi bărbați au plonjat în apă. Dar cînd s-au apropiat la circa șase metri de misterioasa făptură animalul s-a întors, cu o

mișcare leneșă, spre cei doi musafiri nepoftiți. Încît aceștia abia au izbutit să apese o dată pe declanșatorul aparatului fotografic și au și luat-o la sănătoasa.

Care este opinia specialiștilor? Cei mai mulți cred că Le Serreque și prietenul lui au văzut un pește necunoscut sau un țipar uriaș. Descrierea lui Le Serreque i-a determinat să respingă ideea unui mamifer. Într-adevăr, dacă ținem seama că știința cunoaște astăzi peste 40 000 de specii de pești și că fiecare an aduce alte descoperiri, putem fi de acord cu această ipoteză. Cu atît mai mult cu cît la aceeași concluzie duce și descoperirea profesorului danez Anton Brun, care a capturat între Insula Sf. Elena și Capul Bunei Speranțe o făptură uimitoare; ea înfățișare semăna mai degrabă cu o larvă de țipar, căci avea același corp transparent și cap minuscul, aceiași ochisori semiînchiși. Pe scurt o larvă. Dar ce larvă! Nu de cînd centimetri, ca de obicei, ci de doi metri. De unde se poate trage concluzia că animalul care trebuia să crească din această larvă putea atinge 23—24 metri.

Dar să punem punct exemplelor. Pentru a preciza că lungile dispute nu s-au purtat în zărlar, la întrebarea: „Există șerpi de mare?”, unii savanți înclină să dea un răspuns afirmativ. La această opinie atît de categorică a ajuns de pildă profesorul Bernard Eiwelms de la Institutul regal de științe naturale din Bruxelles, care a adăugat: „Acum, pe noi ne interesează altă problemă importantă, anume ce este acest animal?“ Evident, nu-i ușor de purtat discuții pe această temă avînd la îndemînă numai relatările unor martori oculari, totuși cîte ceva se poate spune despre bizara făptură chiar și acum.

Făptură din trecutul geologic

Cei mai mulți dintre cei care au avut norocul să vadă „șerpi de mare“ pomenesc despre un gît lung și despre un cap plat (de „șarpe“), îndărătul căruia se bombează trupul cu niște coașe. E greu de spus ce se află în apă, întrucît aceste neregularități pot să fie în egală măsură coașe sau curburi ale unui trup lung. Aproape toți martorii oculari amintesc despre niște ochi mari și o creastă zburliată. Dar, de multe ori, relatările martorilor se și contrazic. Profesorul Eiwelms afirmă că acest fenomen e în firea lucrurilor. După părerea lui, „șarpele de mare“ nu este...un șarpe. „Sînt convins — a scris profesorul — că nu este vorba despre o singură specie, ci despre un mare grup de animale total deosebite“.

Dar dacă așa stau lucrurile: ce fel

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

de animale sînt? Despre țiparul uriaș am scris mai sus. De ce să nu presupunem că într-o serie de cazuri observatorii au văzut o broască țestoasă uriașă sau o reptilă marină asemănătoare cu crocodilul (s-au avansat astfel de ipoteze). De altfel, asemenea reptile au trăit în vremuri foarte depărtate de noi (crocodilul marin din jurasicul timpuriu sau mezozaurul din cretacicul tîrziu, care avea 12 metri lungime).

Așadar, avem de-a face cu viețuitoare foarte vechi. În care caz n-ar trebui oare să ne adresăm paleontologilor, care au înțeles desigur fosile ale animalelor despre care circulă atîtea legende și care au fost deseori văzute de contemporani de-ai noștri? Căci a fost formulată și următoarea ipoteză: monștrii marini sînt urmași ai unor giganti șerpi care au trăit în mările din trecutul geologic al Terrei. Acești descendenți ar viețui în semiobscuritatea marilor adîncuri și s-ar ridica numai rareori la suprafață.

Această idee i-a atras, însă, mai mult pe scriitorii decît pe biologi: Ray Bradbury, celebrul scriitor american de literatură științifico-fantastică, a scris o povestire: „Maimuța urlătoare“, în care un uriaș antediluvian, auzind sirena unui far și luîndu-l drept glasul unui semen al său, iese la suprafață. Iar eroul se trezește deodată în fața ochilor cu o fantomă vie, palpabilă, a trecutului...

Dar să ne întoarcem la paleontologi. Care e opinia lor? În sedimentele unor mări terțiare din Europa, Africa și America de Nord au fost descoperite într-adevăr fosile de șerpi de mare străvechi. Dar cel mai mare dintre ei nu avea decît 11 metri. Numai 11! În timp ce în relatările martorilor oculari animalele descrise au uneori chiar peste 20 metri. Încît, judecînd după toate acestea, șerpii de mare din preistorie și misterioasele făpturi din mările zilelor noastre n-ar avea nimic comun.

Așadar ce fel de animale pot fi? Cunoscutul profesor cehoslovac I. Augusta a făcut următoarea remarcă: „Numai după capturarea unui astfel de animal se va putea crede în existența monstruoșilor „șerpi de mare“. Dar, după părerea mea, există foarte puține șanse de a o putea face“. Acesta de fapt, punctul de vedere oficial al științei contemporane.

Și totuși, o seamă de specialiști socotesc că ar trebui încercat. În ultimul timp a fost stabilit, de aceea, în linii generale arealul (suprafața locuită) enigmaticului animal.

Există și propuneri concrete pentru prinderea lui. Cîteva specialiști americani de la Institutul de oceanografie din orașul La Jolla au construit, de pildă, o interesantă capcană pentru animale de mare adîncime care, după toate probabilitățile, ar fi foarte potrivită și pentru „șerpii de mare“. E vorba de o ramă piramidală care susține o rețea din fibră de sticlă; în partea de jos aceasta are un mare orificiu în formă de elipsă, pe unde ar putea intra animalul. O greutate metalică duce capcana la fund, iar apoi, după ce marea dizolvă aliajul special de plumb, camerele, umplute cu gazolină, o ridică la suprafață. Desigur, nu e singura construcție pentru capturarea unor astfel de animale. Dar e una din cele mai eficiente.

În ultimii cincisprezece-douăzeci de ani, în adîncurile oceanelor au fost descoperite mari lanțuri muntoase care înconjoară globul pămîntesc. Iar în fiecare an se descoperă acum noi munți, vulcani, platouri submarine. Ceea ce atestă că Oceanul mondial este

L. Repin

(Continuare în pag. a 11-a)

Săptămîna aceasta, în premieră filmul „Îmbălzirea focului”, închinat de Daniil Hrabrovișki constructorilor de rachete. În fotografie: Kirill Lavrov și Ada Rogovțeva, protagoniștii filmului.

CINEMA

Ceea ce trebuia spus

Știu, nu există între ele nici o legătură, nici un punct de incidență, și totuși prima asociație pe care mi-a sugerat-o filmul de debut al lui Nikolai Gubenko, „A venit un soldat de pe front”, a fost, ciudat, aceea cu filmul — din alt timp, alt loc și despre cu totul altceva — „Umberto D.” al lui Vittorio de Sica. Poate din pricina aceleiași atmosfere ascetice, a aceluiași ton sever controlat, care nu-și îngăduie nici un accent retoric și nu lasă lacrimile să pornească, oprindu-le mereu în vreun fel în ultima clipă; poate prin același refuz de romantizare a efortului omenesc cotidian, a sudorii anonime, prin același refuz al spectacolului („Umberto D.” este, din acest punct de vedere, opera cea mai sobră a neorealismului italian, ea respinge pînă și „spectacolul” sărăciei, cu rufe întinse deasupra străzii sau certuri pitorești și zgomoase pentru o speranță de doi bani; iar războiul înfățișat de Gubenko nu este un război al generalilor, ci al soldaților — cum sînt de fapt toate războaiele — și mai ales al populației civile, căreia îi revine partea neeroică și nefotogenică de a-i șterge urmele). Sau poate că ceea ce apropie, împotriva tuturor aparențelor, aceste filme vine nu din ele, ci de deasupra lor: înțelegerea că există lucruri care trebuie spuse, — este o datorie de conștiință cetățenească a le spune —, și că ele nu pot fi spuse decît într-un singur fel. Vittorio de Sica n-ar fi putut, oare, istorisi și în alt fel avaturile bătrînului pensionar Umberto D.? Posedînd în cel mai înalt grad simțul succesului, flerul a ceea ce prinde la public, ar fi putut face, de pildă, o poveste melodramatică, sau tandru-ironică, sau lirico-satirică. Dar atunci ar fi fost altceva. Or, pentru ceea ce a vrut să spună el, modalitatea aleasă a fost singura posibilă. Și De Sica a ales-o fără șovăire, asumîndu-și conștient riscul unei neadeziuni a spectatorilor.

La rîndul lui Nikolai Gubenko face

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta

următoarea profesiune de credință: „Uneori noi, cineăștii, ne supărăm pe spectatori că nu frecventează cu desulă tragere de inimă filmele cu adevărat bune și serioase, din punctul nostru de vedere. Dar trebuie să ne străduim să-i înțelegem și pe ei: sînt atît de solicitați de torentul de informații, atît de ocupați — după o zi de muncă și adesea și după o seară de școală sau universitate serală e greu să le ceri să se cufunde în probleme grave și complexe. Sînt convins că cea mai mare, mai persistentă nevoie interioară a spectatorului de azi este relaxarea optimistă pe care să i-o dea arta. N-aș vrea să fiu greșit înțeles, nu pledez pentru „Regina cintecelor” și alfel de regine și în general nu sînt pentru o artă fără idei. Chaplin posedă în această privință o calitate admirabilă: cite idei și sentimente trezesc filmele lui, deși nu facem altceva decît să ridem într-una... Mă gîndesc și eu la filme plăcute, vesele, care să insenineze. Dar

Irina Miroșnicenko într-o scenă din film

de felul meu sînt un om trist, ursuz. Înțeleg că trebuie și aș vrea să fac altfel, dar nu pot, ar fi împotriva firii mele. Iată de ce, la treizeci de ani, am simțit nevoia să fac un film despre război. A fost o nevoie copleșitoare, căreia nu i-am putut rezista. Am simțit că am datorie să spun ce cred despre război. În amintirea taților noștri. Ca tinerii de azi să înțeleagă ce preț s-a plătit pentru ca ei să poată citi cărți, învăța, iubi, trăi. Ca să-și înțeleagă pînții și să nu uite trecutul.”

„A venit un soldat de pe front” s-a născut din conștiința acestei datorii.

Pentru debutul său de regizor, Gubenko a ales un subiect destul de tradițional. Sfîrșitul războiului. Un sat rusesc distrus. Jalnice rămășițe — sau nici atît — pe locurile unde altă dată se înălțau case. Totul trebuie reconstruit. Și soldatul întors de pe front pornește alături de consătenii lui să ridice colhozul din ruine. Dar acest artist tînăr, care n-a trăit războiul, găsește un cuvînt nou de spus în cadrul acestui subiect tradițional. Chiar dacă materialul filmului ne pare cunoscut (aceasta-i prima reacție ca spectator). Ea durează însă puțin, nu reține atenția și străbatem repede stratul de impresii cunoscute pentru a asculta numai gîndurile lui. Gubenko și le materializează în imagini atît de adevărate, de „trăite”, încît ar fi putut să-și ia ca motto o re-

plică spusă de un tînăr într-un alt film despre război „Un minut de reculegere”: „Țin minte tot ce nu mi s-a întîmplat mie”.

Promițătorul debut regizoral al lui Gubenko — talentat actor de teatru și de film — se sprijină pe o bază dramatică solidă: scenariul a fost scris de Vasili Șukșin după o schiță de Serghei Antonov, iar literatura sovietică despre sat din ultimii ani datorează acestor două nume cele mai bune pagini ale ei.

Nikolai Gubenko este prezent și în distribuție, într-unul dintre puținele roluri — trei — interpretate de actori profesioniști; pe celelalte două le interpretează Irina Miroșnicenko și Mihail Gluzski. Lor și partenerilor lor neprofesioniști — țărani din satul Martîniha, unde au avut loc filmările —, le datorăm această emoționantă „oboseală” suplimentară după obișnuitele ocupații ale zilelor și serilor noastre.

Iulia Scutaru

INTERVIU

Duce, sfînt și condotier

— Incepeți un nou film, domnule Fellini?

— Da. Vreau să fac un film în care să arăt prin ce-a trecut omenirea în cursul istoriei — din antichitate și pînă în zilele noastre — în căutarea raiului pe pămînt. M-am gîndit la titlul „Cuceritorul Mastroianni”. Filmul are să arate lungul drum prin secole al umanității. Eroul filmului se va ciocni cu cataclismele care au pustii planeta noastră: năvălirile barbarilor și persecuțiile religioase, invaziile de lăcuste și poluarea mediului ambiant, caruselul modelor, al obiceiurilor, al superstițiilor.

— De ce gen va ține filmul dumneavoastră?

— Va fi un film științifico-fantastic, politico-fantastic, ecologic-fantastic și chiar... polițisto-fantastic.

— Fantastic!

— Vreau să urmăresc efectele acestor cataclisme asupra sufletului și sentimentelor eroului meu, încercînd să rămîn credincios genului de fantastic practicat de Jules Verne. Fantasticul meu științific nu va avea nimic comun cu neseriioasele romane care se publică astăzi sub această etichetă.

— Și ce se va întîmpla cu eroul dumneavoastră?

— El va rămîne totuși pe pămînt. În funcție de împrejurări, Mastroianni va fi țaran, duce, condotier, sfînt sau burghez. Dar, înainte de orice, va fi italian.

— Deci vom vedea Italia.

— Da. Voi filma Roma, Veneția, Modena, valea Padului, voi arăta Italia trecutului, prezentului și a viitorului.

(După „Literaturnaia gazeta”)

EXPOZIȚII

Maestrul și Cecilia

În sălile muzeului „Pușkin” din Moscova s-a deschis o expoziție a portretului european din secolele XV—XX. Expoziția se bucură de mare succes și, zilnic, mii de oameni se perindă prin fața pînzelor semnate de cei mai mari artiști ai portretului din Europa. Dar fie-mi îngăduit să mă opresc asupra unuia singur ieșit de sub penelul lui Leonardo da Vinci.

„Avea faima unei strălucitoare femei de spirit și de lume, deși abia împlinise șaptesprezece ani. Soarta îi scosese în cale un bărbat fermecător, cu păr arămiu și ochi albaștri, cu trăsături regulate, cu barba ondulată și care, pe deasupra, mai era și duce. Degetele lui lungi mîngiau dibaci strunele lirei, dar știau să strunească și calul, să-i schimbe potcoavele și totuși, cine știe dacă frumosul ei chip ar fi ajuns pînă la noi, de n-ar fi fost cuvintele acelea de la sfîrșitul unei scrisori adresate ducelui Lodovico Moro din Milano: „Știu să lucrez ca sculptor în marmură și în bronz și în lut, precum și în pictură știu să fac tot ce se poate face, încumetîndu-mă să mă întrec cu oricine vreți”.

Chipul ei pur l-a încîntat pe artist, care i-a surprins pentru eternitate carnația proaspătă, ochii căprui mari

— Spune, te ascult
Desen de Igor Vorobiov

și limpezi, arcul fin al sprîncenelor. Părul roșcat e pieptănat lins. Un șirag de mărgelile îi înconjoară gîtul subțire. La colțurile buzelor bine conturate se ascunde un licăr de ironie. Mîna luncă pe blana mătăsoasă a herminei pe care o ține în brațe. O mîna mare, cu degete lungi, de muziciană, obișnuită și cu pana.

Portretul, care are o vechime de aproape cinci sute de ani, este expus la muzeul Pușkin și vizitatorii nu se mai satură admirîndu-l. Am stat și i-am observat îndelung: oamenii o privesc pe frumoasa italiancă așa cum ar privi o contemporană. Marele mag îi silește să uite de secolele care s-au scurs, de croiala neobișnuită a îmbrăcămînții.

Se spune că Doamna cu hermina — Cecilia Gallerani — a rămas în istorie numai datorită penelului genial al lui Leonardo da Vinci. Nu-i adevărat. Scriitorii o caracterizau drept „Sapho modernă”. Numele ei era pus alături de acelea ale celor mai luminate minți feminine din epoca Renașterii. Printre virtuțile ei se numărau cunoașterea la perfecție a limbii latine, interesul pentru știință și artă. Avea un recunoscut talent de organizatoare și știa să atragă în jurul ei, nu numai grație frumuseții ei și unui infailibil simț artistic oameni interesanți: savanți, poeți, muzicieni. Cecilia Gallerani mai degrabă decît protectorul ei, ducele Lodovico Moro, merita comparația cu un ocean către care trag toate fluviile mari (cum se exprima limbajul înflorat de Curte). În plus, atotputernica metresă era și foarte modestă. Se mulțumea cu fericierea ei de femeie: iubea și era iubită. Cînd a născut un fiu, a fost sărbătoare în întregul Milano. E adevărat că fericierea nu-i era scutită și de umbre: ducele, răsfățat și capricios, nu era chiar un cavaler fără teamă și prihană. Cultura și inteligența o ajutau, apoi, pe Mona Cecilia să-și înțeleagă bine rolul de păpușă a ducelui, domnind într-un salon efemer.

Nu putem decît să ghicim ce relații au fost între Leonardo da Vinci și modelul său. Specialiștii afirmă că „între ei n-a putut fi nimic romantic”. Dar nu despre asta e vorba. Simțămintele față de model au fost exprimate de artist în portret.

Aproape două decenii despert portretul Ceciliei Gallerani de acela al Monei Lisa. Năzuința de a înțelege caracterul omului înfățișat, de a-l exprima în atitudine, în gest s-a îmbinat treptat cu dorința crescîndă de a simți și viața care pulsează, care se schimbă de la o oră la alta și de a o reflecta pe pînză.

V. Lipatov

REFLECTOR

■ Liudmila Savelieva și Oleg Dal sînt protagoniștii filmului „Călărețul fără cap” pe care îl realizează V. Vladimirov.

■ În studioul „Lenfilm” sînt puse la punct două noi filme despre Lenin: „Iulie '17” și „Trenul de Moscova”.

■ Nastea nu este o mîncînoasă atunci cînd le povestește colegilor despre orașul Eolis unde lucrează mama ei sau despre pantera cu care s-a împrietinit la cataramă. Are numai o fantezie bogată și visează, visează... Filmul „Ah, Nastea asta!” al tînărului regizor Iuri Pobedonoshev este interpretat de elevi. „vedeta” Irina Volkova nu are decît opt ani.

MECANICĂ

Glasul roților de tren

De cînd a fost inventată cu multe milenii în urmă, roata a servit conștiincios toate mijloacele de transport terestre, cu excepția celor menite să se deplaseze pe zăpadă. Acum, însă, supremația ei începe să fie pusă la îndoială, cel puțin în ce privește căile ferate.

Combinăția dintre roată și șină are însă avantaje atât de mari, încît soluțiile tehnice care ar putea s-o înlocuiască ar trebui să fie realmente excepționale. Ce argumente pledează în favoarea ei? În primul rînd roata are remarcabile proprietăți „alergătoare”, datorită cărora poate transporta greutăți mari cu un consum de energie relativ mic. Un principiu fundamental al fizicii spune că suma tuturor forțelor care se exercită asupra unui corp trebuie să fie egală cu zero. În cazul unui tren în mișcare, aceasta înseamnă că forța de tracțiune trebuie să învingă forțele care-i opun rezistență, și anume: frecarea de repaus din momentul pornirii, frecarea de rostogolire dintre roată și șină în timpul mersului, frecarea de alunecare la patinarea sau blocarea roților, ca și rezistența opusă de vehicul și de calea de rulare. Frecarea în general, și mai cu seamă frecarea de rostogolire, trebuie să fie mică pentru a asigura un raport favorabil între puterea de acționare și sarcina transportată. Din acest punct de vedere, trenul are o poziție favorizată: automobilul, de pildă, îi este mult inferior, întrucît frecarea de rostogolire a anvelopei pe asfalt este de 10 ori mai mare decît a roții de oțel pe șina tot de oțel.

Dar superioritatea trenului clasic, care se menține de peste un secol nu se datorează doar aspectelor tehnice. În multe țări trenul este principalul mijloc de transport, pentru că asigură transportul unui volum mare de mărfuri și beneficiază de o vastă rețea de căi ferate. Pentru transportul călătorilor avantajele trenului se vădese mai ales pe distanțele mici, în zonele aglomerate, dar și pe distanțe mai mari, de 350—400 km. Dacă este exploatat rațional trenul asigură o bună economicitate, siguranță și calitate a transportului. Pe de altă parte, ecartamentul unitar al șinelor a dus la o rețea internațională de căi ferate contribuind astfel la dezvoltarea relațiilor economice.

În ciuda acestor calități convingătoare ale trenului, specialiștii din lumea întreagă caută totuși mijloace de transport și mai eficiente. Principalul scop urmărit este o viteză mai mare. Dar nici în această privință combinația dintre roată și șină n-a dat încă tot ce ar putea, și anume viteze pînă la 400 km pe oră. În practică, limitarea se datorește aprovizionării cu energie. Astfel, un expres compus dintr-o locomotivă cu o formă aerodinamică corespunzătoare și din 8 vagoane are nevoie de o putere de acționare de 2900 kW pentru a se deplasa în cîmpie cu o viteză constantă de 200 km/oră. Adăugînd necesarul de energie pentru accelerare și pentru urcarea pantelor, valorile cresc pînă la 3500 și respectiv 24.000 kW. Așadar, din motive tehnice, viteză maximă se situează în jurul a 300 km/oră. Mai rămîne însă de văzut dacă o asemenea viteză este necesară sau realizabilă. Hotărîrea depinde de lungimea parcursului și de coordonarea cu alte mijloace de transport. Îndeosebi în cursele rapide trebuie să se asigure o concordanță între vitezele maxime și distanțe: cu cît sînt mai mari vitezele, cu atît mai lungă va fi și porțiunea de drum ce va trebui parcursă înainte de a atinge viteza maximă. Se impune deci un raport optim între viteza de croazieră și viteza maximă. De asemenea, investițiile foarte mari pe care le reclamă astfel de trenuri rapide (care nu pot circula decît pe căi ferate cu ecartament mai lat, traverse speciale, curbe mai largi) nu sînt justificate decît de un trafic deosebit de intens.

În momentul de față, cercetările rare „disprețuite” roata se concentrează asupra trenurilor pe pernă de aer și pe pernă magnetică, ambele interpusse între vehicul și șină. Între Paris și Orléans, de pildă a fost construită o linie experimentală de 18,5 km pentru un aerotren. Acest vehicul, cu o lungime de 26 m și propulsat de o turbină de avion, circulă cu 300 km/oră. Dar motorul de avion nu este prea promițător, întrucît e zgomotos și elimină foarte multe gaze arse. Perna de aer constituie și ea un element critic: consumul de energie necesară pentru producerea ei este atît de mare (30—60

kW pentru fiecare tonă a vehiculului), încît aerotrenul nu ar fi economic decît la viteze și mai mari.

Perna magnetică pare mai indicată, dat fiind că consumă numai 1 kW/tonă dacă este generată de magneți convenționali și mult mai puțin dacă s-ar introduce bobine magnetice supraconductoare. În schimb acestea din urmă au nevoie de o foarte bună izolație termică, avînd în vedere împrejurarea că supraconductibilitatea nu se instalează decît la temperaturi extrem de joase. În același timp cu utilizarea pernei magnetice se discută și folosirea motorului liniar, un tip de motor electric cunoscut de peste un secol, dar neglijat pînă acum. Pentru acest motor rămîne însă să se găsească o modalitate de alimentare cu energie, dat fiind că preluarea curentului dintr-o linie suspendată sau din șină nu este recomandată în cazul trenurilor foarte iuți.

Deocamdată, proiectele și vehiculele experimentale nu prezintă decît avantajul vitezei. Problemele alimentare cu

O asociere atît de avantajoasă, încît va fi grea de înlocuit.

energie, schimbătoarelor de cale, bunel funcționări a căii și vehiculului pe zăpadă și gheață, ca și în situații critice (de pildă, intreruperea curentului în timpul mersului) nu sînt încă lămurite. În plus, trenurile pe pernă ar avea nevoie de linii complet noi: sine de beton pe stâlpi din același material pentru aerotren și sine metalice în crustate în cele dintîi pentru trenul pe pernă magnetică. În consecință, investițiile riscă să devină uriașe. Astfel, introducerea unei linii de aerotren rapid între aeroporturile pariziene Orly și Roissy ar costa 600 milioane de franci, în timp ce o cale ferată obișnuită ar reclama numai jumătate din această sumă și ar avea o capacitate mai mare. Dar tocmai linia este cea care conferă încă un avantaj trenurilor pe pernă: în lipsa atingerii vehiculului de șine, acestea nu se uezază.

Din toate acestea ni se pare evident că pentru moment, noile tipuri de trenuri n-au ajuns încă la o maturitate tehnică și economică și nu pot spera să se extindă la scară națională sau internațională în următorii ani.

PSIHLOGIE

De ce șapte...

Șapte minuni ale lumii și șapte zile ale săptămînii, șapte păcate și șapte culori ale curcubeului, al șaptelea cer etc. Cifra șapte a însoțit astfel din cele mai vechi timpuri o sumă de simboluri și noțiuni. Dar de ce?

S-au făcut multe încercări pentru a găsi explicația acestei „magice” puteri a cifrei șapte. Dar de cele mai multe ori era vorba de afirmații gratuite de felul: „șapte este cifra tuturor simbolurilor pentru că-i alcătuită din 3 și 4”. Cel dintîi care a încercat să explice științific „magia cifrei șapte” a fost matematicianul rus A. Vasiliev care, în

1886, a scris că ea își are sursa într-o veche superstiție asiro-babiloniană. Preoții mesopotamieni, a arătat Vasiliev, care aveau o vastă experiență în observarea cerului și a mișcării planetelor nu puteau totuși explica unele fenomene cerești și de aceea au atribuit puteri divine unui număr de cinci planete vizibile, Lunei și Soarelui. Mai tîrziu, cifra șapte a fost preluată de religiile monoteiste în dogma despre cele „șapte zile în care a fost făcută lumea”. Căci pe vremea aceea cifra șapte avea de-acum un prestigiu magic bine stabilit.

Într-adevăr, ea devenise sacră încă în miturile sumeriene: destinul Universului era hotărît de șapte zeități, împărăția întunericului avea șapte porți, soarta celor morți se afla în mîinile a șapte judecători, potopul universal a durat șapte zile, iar vîntul de miază-zi se odihnea șapte zile ca să-și vindece ranile.

După Vasiliev au mai fost și alte încercări de a explica popularitatea cifrei șapte, toate considerînd că „magia lui șapte” a apărut pentru prima oară în vechile civilizații ale Orientului, adică acum aproximativ cinci milenii. Filozoful francez Levy-Bruhl, de pildă, a formulat chiar o teorie despre așa-numitele noțiuni „paralogice” străvechi. Tot el a arătat că, o dată născută, ideea numărului magic a colindat toată lumea și pretutindeni omul i-a asociat fenomene și obiecte reale.

Prima breșă în aceste superstiții au făcut-o datele etnografice care au dovedit că mitologia, legendele, datinile popoarelor din Siberia și Extremul Orient, deși nu au avut nici un fel de legături culturale cu străvechile civilizații ale sumerienilor sau egiptenilor, abundă și ele de tainica cifră șapte. Care e utilizată mai ales pentru caracterizarea Universului, a fenomenelor cosmice în timp și spațiu. Scara timpului este și ea subordonată aceleiași cifre: de la șapte zile — la șapte generații. Toată viața fizică, spirituală, socială a omului este dominată la aceste popoare de obsedanta cifră. Nganasanii, de pildă, credeau că toate ierburile s-ar trage din șapte ierburi primare și că ar exista șapte ierburi care vindecă toate bolile. Iar la popoarele din nordul Asiei este foarte răspîndită credința despre șapte suflete ale omului și despre rolul hotărîtor al cifrei șapte în bătaia dintre viață și moarte: învierea după șapte zile, moartea după șapte zile etc. În sfîrșit, magia cifră poate fi găsită și în miturile popoarelor din Noua Zeelandă, America, Africa.

Dar de unde au preluat toate aceste popoare credința în forța magică a cifrei șapte?

În laboratorul de arheologie al unui Institut din Siberia a fost făcută recent o analiză statistică a desenelor paleolitice de care dispune acest laborator. Cu acest prilej s-a văzut că cifra șapte își spunea și acolo cuvîntul. Ulterior au mai fost găsite o sumedenie de alte dovezi că arta paleolitică nu era de fel „indiferentă” față de cifra șapte. Încît astăzi arheologii nu se mai îndoiesc de faptul că ea a jucat un rol important în viața oamenilor încă din epoca de piatră. Istoricul sovietic Boris Frolov este chiar de părere că „magicul șapte” ar avea aceeași vîrstă cu arta, dacă nu chiar cu specia umană. Și adaugă că preferința pentru cifra șapte s-ar explica și prin cunoștințele astronomice, firește primitive, ale omului din paleolitic. Cum se explică însă persistența ei?

Psihologul american J. Miller a întreprins o serie de cercetări pentru a explica capacitatea omului de a aprecia diverși excitanți. Comparîndu-i pe grupe — de pildă olfactivi cu olfactivi — el a descoperit că subiecții pot compara la rîndul lor fără greș cel mult șapte excitanți. Evident, este vorba de niște date statistice încă insuficient confirmate.

Aceeași cifră limitează perceperea de către om și a altor elemente din mediul

șapte știința știința știința știința
știința știința știința știința
șapte știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

Înconjurător. Fenomenul a fost observat încă acum aproximativ un secol. Dar date recente au arătat că memoria operativă a omului nu s-a schimbat prea mult în acest rîstimp. Pornind de la aceste constatări, B. Frolov conchide că sistemul nervos al omului contemporan ar fi foarte asemănător cu acela al strămoșilor săi, mergînd înapoi, în timp, pînă la omul din paleolitic. Încît n-ar fi exclusă, în principiu, nici ipoteza unei caracteristici psihofiziologice permanente a omului care s-ar fi reflectat în toate timpurile în valorile create de el, devenind astfel normă. Pornind de aici, a fost formulată chiar ideea utilizării cifrei șapte ca „atom marcat” pentru o mai bună înțelegere a istoriei, a progresului social și cultural, din paleolitic și pînă astăzi.

GENETICĂ

O sabie cu două tăișuri: mutațiile

Genele, cele mai mici unități funcționale ale materialului genetic, sînt foarte stabile și se transmit în general nemodificate de la o generație la alta. Capacitatea ființelor vii de a se reproduce identic, adică de a transmite descendenților aceleași informații genetice, este o calitate esențială și profund semnificativă. Cu toate acestea, în acest material atît de stabil se produc uneori modificări neașteptate numite mutații, care, la rîndul lor, sînt transmisibile generației următoare. Mutațiile pot apărea brusc și fără o cauză bine dovedită, cînd se numesc spontane, sau pot fi provocate de acțiunea unor agenți chimici și fizici (mutații induse).

În cadrul evoluției biologice de pe Pămînt mutațiile au constituit un factor de progres, întrucît au dus la apariția nenumăratelor și variatelor forme de viață care s-au succedat pe glob în cursul a peste 2,5 miliarde de ani. În cadrul proceselor de selecție naturală au supraviețuit numai indivizii care, în urma unor mutații, și-au dezvoltat caractere ce le-au permis să se adapteze la cerințele mediului. Așadar, mutațiile au favorizat evoluția în general; în schimb, pentru individul considerat separat ele sînt de cele mai multe ori nocive, deoarece atunci cînd afectează celulele reproductive gena modificată are toate șansele să fie transmisă generațiilor următoare.

La om, al cărui organism are nevoie, pentru a funcționa și a se dezvolta normal, de nenumărate gene îmbinate într-un sistem complicat dar bine echilibrat, modificarea unei singure gene provoacă aproape totdeauna o tulburare care se manifestă printr-o boală genetică. În cazul omului efectele mutațiilor pot fi moartea prematură a embrionului, malformații fizice și boli genetice de gravitate diferită (care reduc vitalitatea purtătorului) dar și trăsături particulare, cuprinse în limitele normalului. Cînd mutațiile se produc în alte celule decît cele reproductive, defectul nu mai este transmisibil, dar poate constitui cauza unei tumori maligne. Mutațiile sînt atît de periculoase la om, deoarece acesta este o ființă

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

foarte diferențiată, care se înmulțește greu și are o capacitate de selecție redusă. De aici rezultă o sarcină majoră a cercetării: identificarea diverșilor factori fizici și chimici care pot modifica materialul genetic, pentru a-i elimina, împiedicând astfel mutațiile la om.

Mutațiile cu urmări patologice sînt împărțite în trei categorii: cele care afectează o singură genă; cromozomiile, în care numărul cromozomilor rămîne normal, dar în „filamentul” nucleilor apar anomalii structurale; de genom, în care numărul cromozomilor este mic sau crescut.

Cu ajutorul metodelor matematice se poate calcula probabilitatea ca o genă să sufere o mutație „spontană” în

Hemofilia este o boală pricinuită de mutația unei gene din cromozomul X al celulelor germinale. Gena normală se transmite tuturor fetelor unui tată bolnav, fără ca ele să aibă însă și boala, și la aproximativ jumătate din copiii unei mame purtătoare. Un exemplu frecvent citat în literatura de specialitate: dintre copiii, nepoții și strănepoții reginei Victoria a Angliei, 10 au fost hemofilici, 6 purtători, iar 12 au rămas sub semnul întrebării.

cursul unei generații, adică ceea ce se numește coeficientul de mutație. În felul acesta s-a aflat că frecvența „naturală” a mutațiilor este de ordinul 10^{-5} . Coeficientul de mutație a fost calculat pentru o serie de boli și găsit suficient de ridicat în cazul bolii de ochi numită retinoblastom, al hemofiliei și al atrofiei musculare progresive. Cercetările au mai arătat și că, o dată cu vârsta mamei, crește și frecvența mutațiilor cromozomiale, în timp ce mutațiile genelor sporesc paralel cu vârsta tatălui. Statistici sigure au dovedit că mamele copiilor cu anomalia cromozomială numită trisomie sînt în general mai în vîrstă decît mamele copiilor sănătoși. Vîrsta tatălui s-a dovedit a fi răspunzătoare de apariția mai frecventă a unei anumite forme de nanism (condrodistrofie) și a hemofiliei în generația următoare.

Numeroase experiențe făcute pe mamifere, îndeosebi pe șoareci, au lămurit rolul jucat de radiații în declanșarea mutațiilor. De asemenea, examinarea celor care lucrează în medii expuse la radiații (medici radiologi, fizicieni atomiști, etc.) și urmărirea supraviețuitorilor celor două bombardamente atomice au confirmat pericolul radiațiilor Röntgen, gamma etc. Procesele moleculare care stau la baza mutațiilor provocate de ele sînt încă relativ necunoscute, mai cu seamă pentru că structura submicroscopică a cromozomilor umani ascunde multe secrete.

În momentul de față se cunosc circa

400 de substanțe chimice care pot declanșa mutații. Printre cele mai puternice sînt cele care tulbură metabolismul, de pildă agenții de alchilare. Chiar dacă cercetările făcute pe diverse organisme (virusuri, bacterii, drojdii și ciuperci, plante superioare, muscușii drosofila și mamifere) au arătat că aceste substanțe multiplică de cîteva ori coeficientul de mutație „spontană”, rezultatele nu pot fi considerate valabile și pentru om, deoarece capacitatea de degradare a compușilor periculoși variază de la o ființă la alta. După cum se deosebește și eficacitatea enzimelor reparatoare, care readuc uneori la normal acidul dezoxiribonucleic atacat. Apoi, problema mai este complicată și de faptul că mulți compuși chimici sînt inițial inofensivi dar se transformă în mutageni în interiorul celulelor.

Mutațiile intervenite în celulele reproductive nu pot fi detectate decît prin experiențe pe animale, pe cînd cele din alte celule sînt descoperite destul de ușor: substanța de testat se adaugă unei culturi de celule umane, (de limfocite, de exemplu), după care se numără și se examinează cromozomii celulelor respective. O altă modalitate este cercetarea cromozomilor celor care, din motive profesionale sau în mod accidental, au venit în contact cu presupușii agenți mutageni. În felul acesta a putut fi demonstrat efectul periculos al multor substanțe. Dat fiind că pentru moment nu există o terapie causală a mutațiilor, unica soluție este profilaxia lor prin măsuri de securitate corecte și severe împotriva radiațiilor ionizante și a compușilor chimici mutageni, ca și prin testarea riguroasă a tuturor medicamentelor și chimicalelor noi.

TEST

Perspiciacitate la indemina oricui

O fată care căuta un anume palton de blană, a dat la un moment dat, într-un magazin, de un ins care, recomandîndu-se drept șeful raionului respectiv, i-a făgăduit să-i „facă rost” de haina căutată. Cumpărătoarea văzuse că omul intrase în magazin pe o ușă pe care scria „Intrarea personalului”. Incredătoare, a numărat banii și i-a înminat respectivului, care i-a promis că-i va aduce paltonul din depozit în cel mult 20 de minute. După ce a luat banii, individul a ieșit tot prin ușa prin care venise, dar nu s-a mai întors.

Cumpărătoarea a așteptat zadarnic paltonul. Cînd, după două ore, a înțeles că ceva nu e-n regulă, a anunțat miliția. Acolo i s-a cerut, firește, o descriere detaliată a presupusului vânzător, după care acestuia i s-a făcut pe loc un portret robot. După două zile „șeful raionului” a fost prins în „exercițiul funcțiunii” într-un alt magazin.

Dar ce este, de fapt, un portret robot? La alcătuirea unui astfel de portret se utilizează mai multe fotografii de bărbați sau femei făcute de obicei din față și avînd aceleași dimensiuni. Fotografiiile sînt secționare după un anumit sistem — pe orizontală sau după o linie frîntă — în cîteva părți, fiecare din ele cuprînzînd un detaliu al feței: frunte, ochi, nas, gură. Regrupînd apoi detaliile din diverse fotografii — asemănătoare cu ale persoanei căreia i se face portretul robot — și alcătuiind din ele un portret, criminaliștii și lucrătorii de miliție recunosc cu ușurință persoana căutată.

Să încercăm să facem și noi un portret robot după portretul oral de mai jos și utilizînd detaliile numerotate din fotografiile pe care le publicăm. Spre a nu tăia neapărat detaliile respective din revistă, amatorii pot formula răspunsul în cuvinte după acest model: linia părului pe frunte — 21, sprîncenele și ochii — 7, nasul — 8, gura — 24, bărbia și urechile — 25.

Portretul oral al unui tinăr de 25-28 de ani

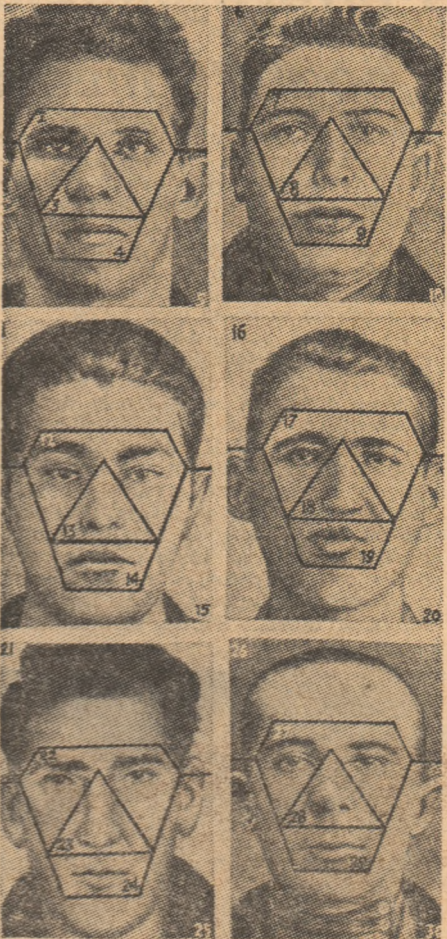
Părul des, pieptănat spre spate. Linia părului pe frunte arcuită. Fruntea lată, de înălțime mijlocie. Sprîncenele, late spre nas și mai înguste spre urechi, sînt arcuite, potrivit de depărtate și ușor coborîte pe ochi. Ochii prelungi, ușor pieziși spre exterior. Cuta formată de pleopa superioară imobilă acoperă aproape partea mobilă. Pleopa inferioară are și ea o mică cută.

Nasul are dimensiuni mijlocii, semiborcănat, cu partea dreaptă ceva mai mare decît stînga. Adîncitura de dea-

supra buzei superioare este aproape netedă.

Gura, potrivită, are colțul stîng mai lung decît cel drept.

Buzele, cărnoase, au forma literei M.

Marginea buzei superioare este mai lată decît a celei inferioare.

Bărbia lată, aproape pătrată.

Urechile, de mărime medie, cu partea de sus depărtată de cap.

(Citiți răspunsul în pag. a 11-a)

ASTRONOMIE

Vom comunica vreodată cu extraterestrii?

Într-un moment cînd nici un om serios nu mai crede în povești cu marțieni sau venusieni, savanții au început să se ocupe cu tot mai multă insistență de locuitorii altor sisteme solare. Mai mult, ei ne dovedesc prin calculul probabilităților că existența unor civilizații gravitînd în jurul altor stele trebuie socotită evasi-sigură.

Așa se face că la recentul Congres internațional de astronaștică, ținut la Viena, o „sesiune” specială a fost consacrată acestei probleme a extraterestrilor. S-a discutat despre programul comun alcătuit în 1971 la Biurakan (R.S.S. Armeană) cu prilejul unui colocviu al academiilor de științe din U.R.S.S. și S.U.A., au fost revelate punctele principale ale programului Cyclops, care lucrează N.A.S.A. și

Dar discuția s-a purtat totuși mai ales pe planul științelor exacte, decît al filozofiei.

În această ordine de idei trebuie să amintim că astronomii de astăzi nu mai consideră că nașterea planetelor s-a datorat unui accident: gena lor este explicată prin condensarea materiei inițiale în cadrul unei nebuloase. Ceea ce înseamnă însă și că aceeași logică cosmică este valabilă pretutindeni și că stelele au în mod obișnuit un sistem planetar. Dar e cu neputință de conceput că planetele din alte sisteme ar putea fi „văzute” vreodată, așa cum nici planetele din sistemul nostru n-ar putea fi observate din cele mai apropiate stele.

Pe de altă parte, numai romanele de literatură științifico-fantastică afirmă că viața poate lua naștere din tot felul de chimii aberante. Realitatea științifică cere existența unor schimburi subtile în medii lichide: ea presupune molecule complexe, care nu pot exista la temperaturi prea mari; și reacții care nu se pot manifesta în cazul unor temperaturi prea joase. Așadar, ea impune o „foarfecă” de temperaturi. În același timp, astronomia modernă consideră că, pentru ca să existe posibilitatea apariției vieții, planeta respectivă nu trebuie să fie nici prea mică, nici prea mare, pentru ca masa ei să nu piardă toate gazele sau să le rețină pe toate. Așa sînd lucrurile, ca preludiv la proiectul Cyclops, calcule extrem de meticuloase, făcute în S.U.A., au arătat că pe 5 la sută din planete există condiții favorabile pentru viață.

Dar nici toate stelele nu „convîn”; unele sînt prea calde, altele prea reci. Încît în calcule nu sînt luate în considerare decît așa-numitele „clase” F, G și K.

Combinînd cele două serii de date și limitîndu-și visurile la cele cincisprezece stele mai apropiate — cele pentru care se poate nutri speranța că într-o bună zi se va comunica cu ele — s-a ajuns la un coeficient de probabilitate de 43 la sută că într-o sferă cu o rază de douăzeci de ani lumină ar putea să existe condiții favorabile pentru viață. Această probabilitate sporește pînă la 100 la sută dacă se ține seama de sutele de mii de stele F, G și K.

Bazele tehnice ale sistemului de telecomunicații pus la punct de creatorii programului Cyclops sînt extrem de complicate. De aceea ne mulțumim doar să specificăm cîte semnale ce vor fi trimise de pe Terra în spațiile inter-siderale vor trebui să fie mai puternice decît toate „zgomotele” cerului. Soarelui și galaxiei. Și că o lungime de undă particulară există între cele două „fișii” de emisiuni mai „treacătoare” de pe cer, acelea ale hidrogenului și hidroxidului, produși de descompunere ai apei. Pe această bandă numită „Water hole”, gaura de apă, vor fi trimise și așteptate semnalele mării sperante.

Prima misiune a autorilor programului Cyclops va fi, însă, de a se îngriji ca această fișie să fie riguros „rezervată”. A doua va fi alcătuirea unui catalog foarte minuțios al tuturor stelelor posibile. Iar a treia e atît de complicată, încît nu se poate nădăjdui în apropiata ei împlinire — întrucît e vorba de ascultarea întregii porțiuni de Univers pînă unde s-ar putea ajunge; pentru aceasta ar fi, însă, nevoie de o antenă de douăzeci de kilometri pătrați, alcătuită dintr-o mie de antene mai mici legate între ele. O asemenea antenă ar costa cît jumătate din întreg proiectul „Apollo”.

Oricum, însă, metodele emisiei și recepției au fost definitivite. Iar academiianul sovietic Kardașov a elaborat

Universitatea Stanford... Așadar, programe propuse de către specialiști a căror seriozitate și competență nu mai au nevoie de recomandări.

„Ar însemna să fim megalomani dacă am socoti că sîntem singurele ființe inteligente din Univers”, a declarat unul dintre vorbitorii de la recentul Congres.

și mijloacele de descifrare a eventualelor semnale recepționate. Ascultarea unei stele n-ar trebui să dureze mai mult de o mie de secunde.

Dar e mai rezonabil, probabil, să rămînem cu picioarele pe pămînt și să nu ne imaginăm că vom fi martorii acestui schimb de informații stelare.

Poșta medicului

A. POPESCU — Buzău : Prolapsul uterin total înscamnă coborîrea uterului, care iese complet în afara vulvei, ca rezultat al slăbirii țesutului perineal, frecvență tocmai la vîrstele înaintate. În asemenea condiții tratamentul medical poate cel mult ameliora simptomele locale sau generale; vindecarea o poate aduce numai cura chirurgicală constînd în refacerea aparatului de susținere a uterului (ligamentopexie sau hysteropexie), operație total lipsită de riscuri și absolut necesară pentru a evita complicații neplăcute sau chiar grave.

A.R. — Medias ; V. ȘTEFAN — Buftea, jud. Ilfov ; BARBU B. — Bacău : Ectopia testiculară (gr. ek=în afară; topos=loc) sau mai corect spus criptorhidia (gr. kryptos=ascuns; orchis=testicul) este o anomalie congenitală, care constă din absența unilaterală sau bilaterală a testiculelor din scrot (formație anatomică în formă de sac, care conține testiculele și o parte din căile genitale — canalul deferent, epididimul). În cursul dezvoltării embrionului, testiculele, care apar inițial lângă rinichiul embrionar (regiunea lombară), se deplasează din regiunea lor de origine de-a lungul unor canale (canalele lui Wolff), traversează cavitatea abdominală, iar la naștere se găsesc coborîte în scrot. În cazul unei anomalii a acestui proces de coborîre a testiculului, acesta rămîne de obicei în canalul inghinal, care face legătura între cavitatea pelvină și scrot. Din descrierea acestei anomalii topografice congenitale, veți înțelege, credem, de ce tratamentul hormonal al criptorhidiei cu Gonacor (gonadotropină corionică hipofizară) nu dă rezultate decât aplicat în copilărie (6-10 ani). După această vîrstă — chiar dacă testiculul s-a atrofiat —, este necesară fie coborîrea, fie eliminarea testiculului atrofic pe cale chirurgicală, din cauza riscului de cancerizare.

SIMION F. — Sibiu : Nu ne putem declara de acord cu sumbrele dv. gânduri, care evocă parcă „penseul” unui moralist francez din sec. XVIII pe nume Chamfort: „A trăi — afirma acesta — este o boală de care somnul ne ușurează la fiecare 16 ore. Dar acesta e numai un paleativ, leacul radical fiind doar moartea”. Adoptînd asemenea „teorii”, consultarea medicilor devine un nonsens. „Cronic” nu înseamnă „incurabil” și, urmînd cu încredere tratamentul excelentului specialist care vă îngrijește, vă veți însănătoși. Vă rugăm să ne țineți la curent cu evoluția bolii dv.

CALENIC TEODOR — Tulcea : Vă mulțumim pentru bunele cuvinte cu care apreciați munca noastră. Balanita (gr. balan=glândă) este o inflamație a mucoasei glandului prin procese traumatiche, microbiene (de obicei gonococice) sau parazitare (levuri, herpes etc.), asociată de obicei și cu inflamația mucoasei prepuțiale, în care caz poartă denumirea de balanopostită. Presupunînd că este vorba de o balanită cu levuri (micotică), veți face o baie caldă cu soluție slabă de permanganat de potasiu sau de acid boric, urmată eventual de o badijonare cu soluție apoasă de violet de gențiană sau de Fenosept diluat 1/3, după care veți aplica o pomadă cu stamicină: Rp. Stamicină 2.000.000 u, Negamicină 0,50 g, Hidrocortizon 150 mg, Oxid de Zn, Talc, Glicerină, Apă distilată cîte 4 g. După vindecare, profilactic veți face un timp pudraje cu talc boricat 2%.

POP OLIMPIA — Brașov : Din scrisoarea dv. am reținut „diagnosticul stabilit la ginecologie și anume că aș avea un surplus de foliculină”. Dacă diagnosticul se bazează pe teste hormonale, se explică într-adevăr complexul de tulburări de care vă plîngeți. Excesul de hormoni estrogeni care constituie substratul sindromului hiperfoliculinic dă naștere unor manifestări care se observă în special în cursul celor 10-12 zile precedente apariției menstruației, dispărînd o dată cu aceasta. Simptomele cele mai caracteristice sînt: senzație de tensiune în regiunea abdominală inferioară, congestii mamare, edeme la față și glezne, tulburări vegetative (crize de transpirație, tulburări circulatorii, amețeli), instabilitate psihică, emoționalitate exagerată, iritabilitate, frică, neliniște etc., adică cele pe care le acuzați și dv. Asupra acestei tulburări hormonale a apărut în nr. 39/1971 articolul „Sindromul hiperfoliculinic — realități și exagerări”, pe care vă sfătuim să-l citiți. Excesul foliculinic se combate, sub strictă supraveghere medicală, prin Progesteron 10 mg i.m./zi sau la două zile în a doua jumătate a ciclului (sau Acetoxiprogesteron 1-2 cpr./zi); Lutestan 3-6 fiole pe ciclu, de asemenea în a doua jumătate a ciclului (eventual Metiltestosteron, 3-5 cpr./zi).

SANDA B. — București : Regresiunea dorinței sexuale în jurul vîrstei de 50 de ani pare a fi evoluția, ca să zicem așa, „ideală” a menopauzei. Totuși, excepțiile nu sînt rare și este cunoscut în acest sens răspunsul prințesei de Metternich atunci cînd a fost întrebată asupra vîrstei la care încetează pasiunile erotice: „Întrebați pe altcineva, eu nu am decît 60 de ani”. Expresie poate și a unui sentiment de regret față de timpul ireversibil, dorința dv. de a vă trăi ultimele zile de „tinerețe” nu poate fi prin urmare motiv de neliniște.

L. T. — București : Stenozele tubare (astuparea trompelor uterine) reprezintă o malformație ce constituie un obstacol în progresiunea și nidarea oului, ceea ce explică sterilitatea dv. Corectarea pe cale chirurgicală, operație lipsită de orice risc, este singura metodă într-adevăr eficientă de a vă împlini noul ideal al maternității.

DISCUȚII

Polipragmazia — „boala” medicamentelor

Medicina trăiește astăzi „epoca de aur” a terapiei. Ea n-a avut niciodată un bagaj mai bogat de medicamente ca în zilele noastre. După ultimele statistici internaționale, industria medicamentelor cunoaște peste 700.000 de preparate de sinteză și peste 30.000 de compuși naturali. Un labirint în care oricine se poate ușor rătăci...

Pe de altă parte, accesul din ce în ce mai larg al marelui public la asistență medicală a dus implicit și la un consum din ce în ce mai mare de medicamente. Astfel, o statistică recent publicată în S.U.A. arată că fiecare american cheltuiește în medie 300 de dolari pe an pentru cumpărarea de medicamente, ceea ce înseamnă un total de 54 milioane de dolari. Numai pentru somnifere, luate de cele mai multe ori ca droguri și nu ca leacuri, americanii cheltuiesc anual peste 100 milioane dolari. Dintre medicamente,

Deci, atenție la abuzul de medicamente!

antinevralgicele și, în primul rînd, aspirina se situează pe primul loc.

Una din cauzele acestui uriaș consum de medicamente pe plan mondial, este, desigur, și necesitatea obiectivă de a lua cel mai adesea mai multe medicamente dintr-o dată, intrucît majoritatea bolilor impun aceste asocieri de mai multe produse, unele avînd un rol curativ principal, altele ajutător. Existența sindromelor — adică a bolilor cu un tablou simptomatic foarte variat — îl determină pe medic să prescrie în tratamentul bolnavului mai multe medicamente. Dar între necesitatea obiectivă și administrarea inutilă a unui mare număr de medicamente este o mare prăpastie.

O altă cauză care poate explica acest supraconsum de produse farmaceutice este și rezistența din ce în ce mai accentuată a anumitor boli la un tratament uzual, mai simplu. Creșterea virulenței anumitor microbi sau a rezistenței lor la tratamentul obișnuit face ca astăzi să fie citeodată nevoie de mult mai multe medicamente, ca odinioară și în doze mai mari.

În sfîrșit, uneori intervine și dorința pacientului, și a medicului, de a grăbi vindecarea bolnavului, ceea ce poate genera concepția eronată că înmulțind numărul medicamentelor și majorînd dozele, boala e biruită mai repede. Or, de multe ori procesul de însănătoșire depinde de cu totul alți factori — punerea în repaus a sistemului nervos, respectarea unui anumit regim de viață, de muncă și de alimentație — în care cazuri abuzul de medicamente nu numai că nu aduce foloase, dar poate chiar provoca serioase tulburări fiziologice.

Acestea sînt — ca să spunem așa — cauzele scuzabile ale administrării abuzive de medicamente ale polipragmaziei. Din păcate însă abuzul de medicamente își are, de cele mai

multe ori, explicația și în slaba rezistență a medicului la insistențele unor adevărați maniaci ai supraconsumului de antinevralgice, somnifere, deconectante și vitamine. De aici se ajunge practic — în pofida măsurilor instituite privind vînzarea unui mare număr de medicamente numai pe bază de prescripție medicală — la un fel de „autotratare” dirijată de pacienți și nu de medici, care ține seama de simptom, de unele efecte temporare, și nu de cauza reală a bolii. Se tratează astfel „durerea de cap”, și nu boala care o provoacă (care poate fi hipertensiunea arterială, spondiloza, uremia ș.a.m.d.).

Un alt pericol al acestui abuz de medicamente îl constituie, ca în cazul oricărui drog, obișnuința, care de astădată, îl obligă pe medic și pe pacient să mărească mereu dozele, pentru a se obține efectul dorit. Este vorba de fapt de o obișnuire treptată a organismului, fenomen numit „mitridatism” (de la un rege din antichitate, Mitridate, care temîndu-se că va fi otrăvit, a încercat să se „călească” cu otrăvuri, luînd zilnic cantități din ce în ce mai mari). Numai că această obișnuință a organismului, specifică toxicomanilor (iar abuzul de medicamente este și el o formă de toxicomanie!) este însoțită de scăderea rezistenței față de alți agenți patogeni. Treptat, organismul ajunge astfel la o epuizare totală și la tulburări mintale.

În cele de mai sus, am dat numai cîteva exemple despre efectele nocive ale abuzului de medicamente asupra organismului uman, și am făcut abstracție de numeroase cazuri de alergii (hipersensibilitate) față de anumite medicamente, care pot duce la grave tulburări digestive, respiratorii, sanguine, nervoase. Iată de ce trebuie să declarăm „război” abuzurilor nejustificate de medicamente.

Să nu facem apoi nici „experiențe” pe organismul nostru cu medicamente noi și „miraculoase”, țînînd seama de adevărul pe care îl afirmă, cu mai bine de patru veacuri în urmă, faimosul alchimist și medic elvețian Paracelsus: „Toate substanțele sînt otrăvitoare, numai doza face ca o substanță să nu fie dăunătoare”.

DORESC SĂ ȘTIU

Ce e nou în tratamentul astmului

Este o întrebare care ne-a fost pusă de IOAN IZDRĂILA — Com. Sibiușel — Orăștie, jud. Hunedoara; ABONAȚI DIN Lugoș; NEDELUCU — București.

Astmul este o boală care durează toată viața. Dacă manifestările sale clinice — accesele astmatice — sînt adesea discontinue și, într-un mare număr de cazuri, chiar sporadice, reactivitatea bronșică — așa-numita bronhobronșiolită spastică — este permanentă, fiind determinată nu atît de excitanții alergici, cît de o inflamație cronică a bronhiilor și bronhiolilor, însoțită de hipersecreție bronșică, care

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esu
; esculap esculap esculap
;culap esculap esculap escu.
sp esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

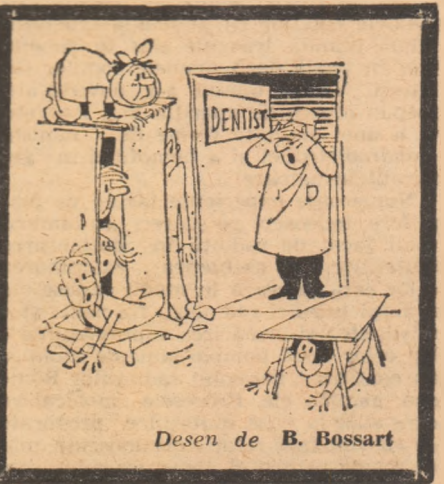
se poate complica cu emfizem sau cu suprainfecții microbiene (streptococ, stafilococ etc.).

În ultima vreme, terapeutică astmului dispune de un „armament” în stare să rărească sau în orice caz să atenueze manifestările clinice ale bolii. În privința combaterii dispneei, tusei și expectorației — triada principală de semne ale acestei afecțiuni alergice — teofilina rămîne medicamentul de bază al accesului de astm de intensitate moderată. Indiferent dacă e vorba de produsul românesc Miofilin (comprimat de 0,100 g teofilinetilendiamina), sau de produse similare: Aminofilina, Eufilina, Diafilina sau Carena, toate au la bază teofilina, substanță cu acțiune bronhodilatatoare, care poate acționa preventiv în crizele astmatice. Din păcate, teofilina nu este lipsită și de efecte secundare, fiind toxică în special pentru copilul mic (la peste 10 mg substanță pe kilogram) și dînd chiar și adulților, cînd dozele se repetă, palpații și insomnie.

A doua mare grupă de medicamente utilizate cu succes, și care vor fi administrate sub formă de pulverizații — o constituie izoprenalina și orciprenelina (produsele Alupent-Boehringer sau Isolevin-Elveția), dozele administrate fiind în general mici. Indicațiile pulverizațiilor cu aceste substanțe avînd acțiune simpaticomimetică privesc accesul de astm de intensitate moderată, fiind însă complet interzise în formele grave de astm. În mod preventiv, dozele utilizate de bolnav trebuie foarte bine precizate: niciodată mai mult de 2-3 aspirații, niciodată mai mult de un pulverizator la două luni.

Există, de asemenea, o grupă de antiastmatice care, fără să exercite o acțiune causală, capabilă să dăinuiască mai mult timp după absorbția medicamentului, suprimă totuși temporar simptomele. Corticosteroidilor, care fac parte din această grupă, li s-a adăugat recent un nou-venit: disodul cromoglicatului, preparat complet lipsit de efecte secundare, indicat pentru calmarea de la început a crizelor astmatice. Acestor medicamente li se va adăuga, la astmaticii cu dispnee continuă, ACTH.

În „astmul umed” — sau bronhobronșiolită spastică —, pentru prevenirea suprainfecțiilor microbiene, care apar în special în perioada anotimpurilor reci — sfîrșitul toamnei, iarna și începutul primăverii — se recomandă un tratament continuu cu antibiotice (Tetracilină, 4 drajeuri/zi, unul la fiecare 6 ore), însoțit de sulfamide cu acțiune întîrziată (Sulfametin, Dulana, Bayrena), 3 tablete în prima zi, 2 tablete a doua zi și 1 tabletă/zi timp de 10 zile și continuat timp de o lună prin administrarea autovaccinului sau vaccinurilor cu larg spectru antimicrobian.

Desen de B. Bossart

PERU

Junglă și petrol

Acum, cind totul a rămas în urmă, îmi amintesc cu plăcere de această călătorie. Căci am uitat de „hoardele” de țințari, de tot soiul de musculițe, fluturi, greieri și alte gînganii care ne atacau hamacurile din zori și pînă noaptea tirziu. Iar ferocii pyranha, care viră spaima în toți cei care călătoresc pe Amazon, îmi stăruie în amintire doar ca niște peștișori cu gust puțin sărat și în orice caz absolut comestibili.

Din clipa cind micul tramvai fluvial „Paraquas”, construit la Glasgow în 1906, s-a desprins de cheul orașului Pucallpa aflat pe malul rîului Ucayali, lumea a rămas undeva departe de noi.

transmiteau mereu știri despre izbînda petroliștilor. Pe străzi, oamenii se îmbrățeau și se felicitau. Ziariștii comparau descoperirea celui dintîi zăcămint petrolifer din junglă cu aceea a Amazonului. Iar cind un jet de petrol a erupt și la a treia sondă, entuziasmul n-a mai cunoscut margini. A doua zi capitala țării s-a trezit împodobită cu drapele.

Succesul petroliștilor peruani a stîrnit însă o reacție în lanț a problemelor cu care este confruntat guvernul. Într-o discuție cu noi, președintele societății „Petroperu” ne-a declarat că operația de valorificare a bogățiilor petro-

noastră cite un elicopter. Aducea utilaj pentru o nouă sondă. Muncitorii încărcău armătură pe șleperi, iar buldozele duduiau din plin.

În zece minute am ajuns și noi cu elicopterul la Pavayaca. Acolo, de pe o colină se puteau vedea bine rezultatele eforturilor celor care în ultimele două luni pregătiseră victoria zi și noapte. Fuseseră defrișați 100 000 de metri pătrați de junglă. Pe creasta colinei fuseseră instalate utilaje, o căsuță de aluminiu pentru corpul de ingineri, un punct de comandă.

Inginerul Fernando Rejifo, șeful sectorului, ne-a vorbit despre greutățile care au trebuit biruite :

— Cei care au venit aici cu mult înainte pentru a determina locurile de forare și adîncimea stratului de petrol au trebuit să muncească în condiții foarte grele. Au stat în junglă cîteva săptămîni. Iar grupurile care taie acum primele poteci sînt foarte greu de aprovizionat. Căci nu pot fi găsite în hățșul des. Alimentele se epuizează repede. Apoi mai sînt insectele, șerpii și arșița — principalii dușmani. Dar pînă acum nu s-au înregistrat cazuri de îmbolnăvire ; fiecare grup e însoțit de personal medical care acordă ajutor pe loc. Împreună cu muncitorii trimitem și vînători care, în afară de faptul că îi apără, le mai asigură pe cit e posibil și carne proaspătă. A fost o muncă infernală. Dar nu zadarnică...

V. Vesenski

IRAN

Peruzeaua din Nishapur

Încă Pliniu cel Bătrîn, care a trăit în secolul I al erei noastre, a elogiât peruzeaua persană, „mai albastră decît azurul cerului” și după care „caravane de negustori vin în depărtatul Horasan”. Mult mai tirziu, excelențele calități ale peruzelei persane au fost admirate și de celebrul expert în materie de pietre prețioase de la Curtea Marilor Moguli din Delhi, francezul Tavernier, care a remarcat că „peruzele bune se obțin numai în Persia. Există două mine: una, cunoscută sub numele de „stîncă cea veche”, unde se poate ajunge în trei zile de mers către răsărit de la Meshheda, iar cealaltă e „nouă”. De la Meshheda pînă la aceasta din urmă sînt cinci zile de mers. Peruzelele extrase din aceste mine sînt celebre în toată lumea”.

Dar și acum este celebră în Iran peruzeaua de Nishapur. După ea urmează pietrele extrase din mina cea „nouă” : Kashmera, orașel aflat la „cinci zile de mers” sau, dacă vrem, la patru ore cu mașina spre sud-vest de la Meshheda. Al treilea zăcămint de peruzele este Kuchan-ul. E adevărat, însă, că pietrele de aici nu sînt de prea mare valoare. Ele pot fi ușor recunoscute; au o nuanță verde închis și amintesc de malahitul de Ural dar, spre deosebire de acesta, pot fi șlefuite și prelucrate. Din ele se fac de obicei coliere mari, brățări și, foarte rar, pietre pentru inele. Bijuterii iranieni vind peruzeaua de Kuchan în special unei anumite categorii de turiști străini atrași de dimensiunile ei. Dar cred că nu există turist străin care să nu cumpere din Iran o pereche de cercei sau un inel cu peruzea.

Am fost și eu la Nishapur. Aflind că vreau să cunosc un specialist în peruzele, proprietarul hotelului la care am poposit s-a gîndit ce s-a gîndit și, în cele din urmă, mi-a dat adresa unui... negustor de grîne. Citind în privirea mea nedumerirea, s-a mulțumit doar să zîmbească și mi-a recomandat să nu mă grăbesc cu concluziile.

Într-adevăr, negustorul de grîne Mashadi Bagherzade fusese, timp de opt ani, administratorul minelor de peruzele de la Nishapur.

— A fost o vreme, mi-a povestit el, cînd aproape jumătate din locuitorii orașului își câștigau traiul lucrînd în mina de peruzele. Dar și acum, veniturile obținute de pe urma peruzelelor însumează circa 6 milioane de dolari, iar operațiile de extracție, prelucrare și desfacere dau de lucru la 7—8000 de oameni. Înainte de a vinde o asemenea piatră albastră ca cerul, admirabil șlefuită, meșterul din Nishapur o mai învăluie cu o privire caldă și admirativă, căci e opera lui, în care a investit nu numai muncă, ci și dragoste.

Peruzeaua este de altfel tot atît de prețuită și în alte regiuni ale țării, probabil pentru superba-i culoare albastră, distonînd agreabil cu monotonul peisaj gălbui iranian. Dar nu e prețuită numai pentru frumusețe. Din vremi

străvechi i se atribuie și puteri miraculoase, magice și e purtată ca talisman. Puterea ei stă, se spune, în culoarea-i de un albastru deosebit, care ar îndepărta „deochiul” și i-ar anihila „forța diabolică”. De aceea copiii din familiile iraniene mai avute, chiar și din satele depărtate, poartă broșe cu peruzele ieftine, montate în argint sau cupru. Iar inele cu peruzea poartă atît femeile, cît și bărbații, căci e o piatră universală.

Deși extracția este aproape tot atît de mare ca și înainte, pietre de culoare pură se întîlesc acum rar. Iar bijuterii socotesc că o peruzea bună, „pură”, trebuie să aibă, „culoarea cerului dintr-o dimineață răcoroasă de după ploaie”.

La lumina artificială, peruzeaua își schimbă culoarea, devine mai luminoasă, mai vie. Orice nuanță verzuie sau impuritate albicioasă îi micșorează valoarea. Încurajată de cereri mari și beneficiind de dezvoltarea industriei chimice, bijuterii mai puțin scrupuloși înlocuiesc piatra naturală cu una de... masă plastică. Aparent, aceasta din urmă nu se deosebește de cea naturală. Totuși falsul poate fi ușor descoperit. Peruzeaua veritabilă are pe dos un aspect de piatră naturală, neprelucrată; cea artificială e netedă.

Peruzeaua este o piatră foarte fragilă, delicată, incît poate fi ușor vătămată. Chiar o ușoară lovitură cu un obiect tare poate lăsa urme. Atingerea cu cremă sau orice altă grăsime utilizată la fabricarea produselor cosmetice, ba chiar și apa cu săpun îi schimbă culoarea și lasă pete care nu se mai curăță. Se spune că pînă și razele soarelui dăunează peruzelei.

Odinioară, monarhii persani stabiliseră un monopol asupra peruzelei. Extracția era făcută numai de oameni aleși de stat și toată producția era depozitată în vistieria țării. Evident, comerțul cu peruzele aducea mari beneficii statului.

Dacă apreciem după greutate, prețul unei peruzele frumoase este de trei-patru ori mai mare decît al aurului. Împrejurare care se explică prin faptul că peruzele de bună calitate sînt puține, iar cererea e mare. Iranul exportă peruzele mai ales în India și R. F. a Germaniei.

Peruzele extrase din „noul” zăcămint se pot cumpăra mult mai ușor. Ele pot fi ușor deosebite de celelalte. Dar tot Tavernier a scris despre ele: „Peruzeaua din „noua” mină n-are o culoare albastră pură, ci o nuanță albicioasă, de aceea nu este foarte apreciată. Poate fi cumpărată în mari cantități”.

Tezaurul coroanei iraniene din subsoful Băncii centrale are, se pare, o colecție unică de splendide peruzele.

Pe vremuri, feudații persani împodobeau cu peruzele cupele de vin lucrate din argint și ceștile de cafea. Se utilizau, de pildă, narghilele cu peruzea. Tezaurul coroanei are o mare colecție de astfel de narghilele. În special atrage atenția narghileaua șahului Nasser-ed-Din Kajar, încrustată cu o peruzea de mare valoare. Dar obiectul cel mai remarcabil din colecția de peruzele a tezaurului este, indubitabil, coroana împărătesei Farah care conține, se pare, cele mai mari și mai frumoase pietre albastre ca cerul. Acestea sînt dispuse în partea din față, iar de acolo pornesc raze pe care peruzelele alternează cu brillante și se termină cu mari pietre ovoidale tot de peruzea.

Deși credința în forța miraculoasă a acestor pietre a slăbit, numărul femeilor care doresc să-și sporească farmecele grație peruzelei nu s-a micșorat de fel. În fața magazinelor de bijuterii de pe cele mai animate străzi din Teheran se pot vedea mereu femei cu priviri fascinante, care nu făgăduiesc nimic bun buzunarelor soților lor.

A. Ahmedzianov

— Dar eu cerusem cu totul altceva
Desen de A. Grunin

Lima

Piața centrală.

De o parte și de alta a rîului se întindea un ținut cu vegetație deasă, necunoscut, misterios.

După cîteva zile îi cunoșteam bine pe toți călătorii de pe vas. Oamenii erau foarte comunicativi, amabili. Drumul lung, inactivitatea și arșița tropicală predispuneau la discuții sincere. Pe măsură ce ne apropiam de Iquitos, am început să întîlnim tot mai des plute care transportau cherestea și șleperi greoaie cu cisterne pline ochi cu țigări. Și în cele cîteva zile de drum care ne mai rămăseseră, toate discuțiile s-au învîrtit în jurul petrolului.

Cu un an în urmă în jungla peruană s-a răspîndit o veste care a făcut senzație : în mica așezare Trompeteros de pe Rio Tigre sondații de la „Petroperu” descoperiseră un zăcămint foarte bogat în petrol. În noaptea aceea nimeni n-a dormit la Iquitos. Întrerupînd emisiunile muzicale, posturile de radio locale

lifere din junglă și construirea unei conducte petroliere vor reclama anual cheltuieli în valoare de 400 milioane dolari.

Dar abia s-a potolit bucuria primelor clipe, că mulți locuitori din zona peruană a Amazonului au început să se întrebe îngrijorați dacă în boom-ul petrolului nu se va repeta oare situația din „febra cauciucului” ; se știe că după pierderea piețelor de desfacere a acestui produs, zeci de mii de oameni au rămas fără lucru și deci fără mijloace de trai, iar agricultura regiunii s-a ruinat. Această întrebare am pus-o și noi unui reprezentant din Iquitos al „Petroperu”-ului.

— Într-adevăr, temerile populației locale sînt justificate, ne-a spus inginerul Cegarre. Jungla noastră își aminteste și de boom-ul cauciucului, și de febra aurului. Care, în afară de necazuri, n-au adus nimic bun peruaniilor săraci. Cred, însă, că nu același lucru se va întîmpla și cu petrolul. În primul rînd, controlul extracției și exploatării zăcămintelor descoperite va fi exercitat de o firmă de stat, nu de companii particulare străine. În al doilea rînd, dezvoltarea exploatărilor nu va duce la ruinarea țăranilor indieni ci, dimpotrivă, îi va determina să sporească producția de materii prime agricole. Și, în sfîrșit, o dată cu sondele, în junglă vor veni sute de medici, învățători, agronomi, care vor ajuta la valorificarea unor noi ținuturi, vor aduce cu ei cultura, civilizația. Desigur, o să fie nevoie de zeci de ani și de sute de mii de oameni pentru punerea în valoare a nemărginitelor întinderi ale Amazoniei. Dar sîntem convinși că luminile sondeilor petroliere vor deveni un simbol al progresului și civilizației, nu al oprîmării și exploatării ca odinioară. De altfel, veniți la fața locului și o să vă convingeți singur.

A doua zi dimineața, un hidroavion ne-a transportat pe Rio-Tigre, la Trompeteros. Jur-împrejur junglă, dar acum acolo s-a înstăpînit sigur secolul XX. La fiecare zece minute trecea deasupra

globe
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

**AMINTIRILE
UNEI MAME ADOPTIVE**

Copilăria lui Rewati

Deși tigrii din diversele regiuni ale Asiei, continentul lor de baștină, nu seamănă ca mărime și culoare, zoologii socotesc că fac cu toții parte din aceeași specie — *Panthera tigris*. În mod normal tigrul de Bengal are blana galben-portocalie. Dar în 1951 a fost prins în această parte a Indiei un exemplar cu blana albă și ochii albaștri. Cei peste treizeci de tigri albi care trăiesc acum în captivitate, majoritatea în India, sînt descendenții acestui animal.

Escortată de însuși directorul Parcului zoologic din Washington, într-o bună zi tigroaica albă Mohini („Vrăjitoarea”) a descins pe continentul american. Primul ei pui alb s-a prăpădit. Apoi au trecut cîțiva ani, înainte ca să vină pe lume un nou pui alb, botezat Rewati. În primele zile Mohini a fost o mamă model, dar după vreo săptămînă a

început să-și lingă tot timpul „fetea” și să se plimbe neliniștită prin cușcă, cărînd-o în gură. Rewati era în pericol. Trebuia să i se găsească o „doică”. Sarcina era grea și, avînd în vedere excepționala valoare atribuită puiului, implica o mare răspundere. Directorul parcului a socotit deci cu cale să-l încredințeze soției sale, care cîștigase o mare experiență crescînd patru urși hibridi, un pui de urs grizzly, doi pui de leopard și un lemur. Într-o relatare plină de umor, Elizabeth Reed povestește cîtă bătaie de cap i-a dat Rewati.

„Cel mai mic dintre copiii mei avea 18 ani, așa încît uitasem cît de epuizant poate fi un bebeluș. În prima noapte, cînd Rewati a început să urle, Ted și eu am sărit ca arși din pat și două perechi de picioare goale au început să tropăie la unison pe podea. Ajungînd în același timp în ușa camerei copiilor, am reușit să ne strecurăm împreună înăuntru, așa cum fac milioane de părinți. Rewati nu vrea însă decît biberonul și o pătură uscată. Din clipa aceea și-a reclamat cu regularitate biberonul și ficcare trei ore jumătate”.

Cum cantitatea de proteine și de grăsimi variază mult în laptele felineilor, dr. Reed a consultat toată literatura de specialitate spre a afla ceva despre laptele de tigroaică. Dar n-a găsit nimic. Atunci a recurs la un produs comercializat pentru puii de animale. Rewati s-a declarat satisfăcută pînă la trei săptămîni, cînd a început să mănînce singură din strachină: terci de cereale și carne de vacă trecută prin sită și amestecată cu lapte. Fiindcă se minjea toată pe bot, după fiecare masă trebuia ștersă cu o cârpă udă, operație care o încînta, fiind probabil un substitut al linsului mamei.

La 10 zile, Rewati și-a deschis asupra lumii ochisorii albaștri. La 13 zile a făcut primii pași, destul de nesiguri, iar la 22 de zile a început să se joace apucînd prosopul în bot și scuturîndu-l, cum fac și cățeii. „Dar a 24-a zi a fost ziua pe care o așteptam — continuă Elizabeth Reed. Rewati a dormit toată noaptea. Și eu am făcut la fel”. Cîteva zile mai tîrziu familia Reed și tot parcul zoologic au fost însă profund zguduiți: puiul de tigrul se tira pe jos în cerc cu picioarele dinapoi paralizate. Medicii nu i-au putut diagnostica boala și l-au tratat la întîmplare cu antibiotice, ouă bătute cu rachiu și exerciții fizice. După o săptămînă Rewati alerga voioasă prin „jungla” ei, grădina părinților adoptivi, explorînd colțurile întunecoase din spatele arbuștilor, ascuțindu-și ocazional ghearele pe

tufele de camelii și repezîndu-se asupra unei mingi mari de plastic roșu, jucăria ei preferată.

„Rewati nu putea suferi să stea singură. Cînd se afla în grădina, atît timp cît vedea pe cineva, fie chiar pe Ebony (motanul negru, care se ținea deoparte), era mulțumită. Dacă rămînea singură, puteam fi sigură că voi auzi urlete și zgîrieturi pe ușa bucătăriei. „Tigrul răsfățat” menționam deseori în jurnalul pe care-l țineam asupra locatarului nostru.

Uneori uitam că nu toată lumea are un tigrul în casă. Într-o zi a venit omul de la întreprinderea de electricitate să citească contorul. Fiind ocupată, i-am făcut semn să se ducă în subsol, unde Rewati trăgea un pui de somn. Omul a supraviețuit șocului, dar am primit un telefon de la întreprindere și am fost întrebată politicos cît aveam de gînd să țin tigrul”.

Drept tovarăș de joacă Rewati a căpătat înii un tigrisior de plus și apoi unul galben adevărat. La două luni a ajuns de vreo 7 kg: cu dinții și ghearele putea răni, chiar cînd se juca, așa încît dr. Reed a hotărît că ar fi momentul să-i trimită înapoi la grădina zoologică.

„Imi lipsește, oare, tigrul? Am avut momente — mai cu seamă la biberonul de la ora 3 dimineața — cînd mormăiam: de am scîna o dată de tigrul? Ii simți deci lipsa? Sigur că da”.

UN NUME MERITAT

Valea morții

Într-o zonă muntoasă din prefectura Miyazaki (partea centrală a insulei japoneze Kjusiu) există un cătun numit „Valea morții”.

Numele nu este legat de vreo legendă romantică cu îndrăgostiți nefericiți sau de aventurile unor samurai. Nefasta denumire a fost dată cătunului în 1910, cînd Compania Sumitomo a deschis acolo o mină și cîteva cuptoare de ardere a minerului. De atunci, locuitorii sîtucului au început să moară aparent fără motiv. În 50 de ani numărul morților a trecut de o sută. Acum, mulți locuitori ai acestui sîtuc suferă de orbire și de diverse boli de piele și plămîni.

Cauza a fost descoperită de învățătorul satului: evaporarea acidului arsenic provenit din procesul de producție. Pentru a-și argumenta concluziile la care a ajuns, învățătorul a citat următorul exemplu: o casă aflată la o distanță de 150 de metri de mină a fost înconjurată timp de un an de un fum galben. În casă locuiau nouă persoane: doi bătrîni și fiul lor cu soția și cinci copii. Cei dinții au murit bătrîni, iar restul familiei suferea de o tuse gravă. În următorii zece ani a decedat întreaga familie. Și tot învățătorul a mai dat și aceste date: 10 locuitori ai satului suferă de o eczemă, 12 își mișcă cu multă greutate membrele inferioare și superioare, iar 47 suferă fie de plămîni, fie de orbire sau alte boli.

În fața acestei situații, s-a dat cuvîntul buldozerelor, care au și intrat în funcțiune pentru a rade de pe fața pămîntului cuptoarele și a astupa mina: dar sătenii cer, pe bună dreptate, și o anchetă guvernamentală care să oblige Compania Sumitomo să suporte cheltuielile necesitate de tratamentul bolnavilor.

— Nu e pentru tine, dragă, a venit în vizită la băiatul nostru!

— Încă trei telegrame cu sărutări fierbinți și scăpăm de gheturi..

**TREBUIA NUMAI
SĂ NE GÎNDIM**

**Pentru sete:
aisberguri**

Într-o anumită privință, situația omului de astăzi tinde să se apropie de aceea a lui Tantalus: nevoie de apă dulce cresc mereu, dar cea mai mare parte a acesteia îi este inaccesibilă. Într-adevăr, după estimățiunile recente, circa 75 la sută din apa dulce este înghețată în calotele polare (dintre care aproximativ 72 la sută în inlandsisul antarctic). Aisbergurile sînt alcătuite din apă dulce care a alunecat de pe o masă continentală în ocean. În loc să fie lăsată să se îrosească zadarnic, această apă n-ar putea fi, oare, adusă pînă în regiunile care au nevoie de ea, remorcînd aisbergurile?

Ideea în sine nu e nouă. Dar ea a fost recent reluată cu multă insistență și supusă unui studiu amănunțit. Doi cercetători americani au studiat sub acest aspect în special aisbergurile antarctice, care sînt adesea tubulare și s-ar preta astfel mai bine la o asemenea operație. Căci formele lor relativ

O sursă de apă conservată

regulate ar putea permite „legarea” lor și constituirea de trenuri de aisberguri cu o lungime de 70—80 kilometri. Evident, remorcarea n-ar fi de fel simplă, dar menținînd o viteză de un nod (1,8 kilometri pe oră), această apă conservată ar putea fi adusă la destinație în șase, opt sau zece luni; topirea gheții ar putea fi încetinită prin „plăpumi” de material plastic.

Aisbergurile tubulare pot ajunge pînă la o adîncime de 200 metri (la o înălțime totală de 250 metri), încît „trenul” ar trebui oprit la limita platoului continental. Acolo, ghetarii ar putea fi debitați în blocuri de cîteva zeci de metri cubi, a căror apă ar urma să fie pompată pînă pe uscat prin intermediul unor tuburi flexibile imense.

În ciuda marilor investiții pe care le ar reclama operația de remorcare — care ar implica multe inovații tehnice — cercetătorii amintiți afirmă că pre-

„... varia
ia varia varia va
a varia varia varia v
varia varia varia varia v
aria varia varia varia var
a varia varia varia varia v
aria varia varia varia varia v
ia varia varia varia varia v
varia varia varia varia varia

țul de cost al apei din ghetari ar fi cît se poate de rezonabil, ba chiar mai puțin decît al apei de calitate inferioară adusă prin apeducte în California de Sud: 25 de dolari 1 200 metri cubi, față de 85 dolari.

CALEIDOSCOPI

Dicționarul bolnavilor

Îmbolnăvirea într-o țară străină, a cărei limbă bolnavul n-o cunoaște... Ce poate fi mai rău? Un pacient care nu poate spune doctorului ce-l doare, un doctor care nu-l poate întreba de simptomele bolii... Greu de spus cine suferă mai mult.

Iată, însă, un medic brazilian a venit în ajutorul colegilor săi de breaslă și al pacienților „fără grai”, întocmind un dicționar al gesturilor. Grație acestui dicționar, se pot exprima cele mai necesare noțiuni de uz medical.

Organizația Mondială a Sănătății prezice „limbii gesturilor” un mare viitor, dar inventatorul ei își neagă paternitatea ideii.

— De fapt, n-am inventat nimic, — a afirmat el. — Pur și simplu am lucrat cinci ani în Amazonia, am tratat indienii și am observat cum în anticamera mea tăfăsuiau bolnavii din triburi diferite.

**Și a rămas
cu invențiile lui...**

În timpul liber un american, de profesie contabil, se ocupa cu pasiune de modernizarea gospodăriei. Ușile bufetului se deschideau singure la apropierea stăpînului, bătașorul de covoare lucra în cuplaj cu mașina de curățat cartofii, ramele tablourilor atrăgeau muștele în niște orificii speciale, toate scaunele și fotoliile din casă erau dotate cu încălzire automată etc...

Cînd contabilul a trecut însă și la unele modernizări ale veselei, soția, speriată de trucurile polonicului și ale strecurătorii, a intentat acțiune de divorț. Motivul invocat: epuizarea nervoasă și teama de propria-i casă. Analizînd împrejurările, instanța i-a satisfăcut imediat cererea.

**Se pot inghiți
propriile cuvinte!**

O scenă neobișnuită s-a petrecut în orașul canadian Toronto, pe scările hotelului unde locuia selecționata de hochei a U.R.S.S.-ului. Unul din cei mai cunoscuți comentatori sportivi din Canada și-a mîncat literalmente propriile-i cuvinte cu două zile în urmă el pronosticase victoria sportivilor canadieni în toate cele opt întîlniri cu hocheistii sovietici. „Dacă selecționata U.R.S.S.-ului îi cîștigă măcar un meci, — a afirmat nefericitul profet — îmi mînînc articolul!”

Ceea ce s-a și întîmplat, în hohotele zecilor de trecători. Dintr-o suprie, ghinionistul amator de pronosticuri scoțea fișii din ziarul cu articolul neînspirat și le mesteca de zor, dar după grimasa pe care o făcea nu se părea că alimentul îi făcea mare plăcere.

CASA PRIETENIEI ROMĂNO-SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR în perioada 3—9 noiembrie 1972

Vineri 3 noiembrie, ora 19: Ciclul „Omul socialist al secolului XX”. În dezbatere: „Omul în procesul de producție modernă”. Va vorbi Romeo Dăscălescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățământului. „Poziția nouă a omului în societate”. Va vorbi conf. univ. Nicolae Dinuț. „Perfecționarea morală a omului”. Va vorbi conf. univ. dr. Ion Stanciu. Urmează filmul documentar „Ceferiștii” și un film artistic.

Simbătă 4 noiembrie, ora 19: Rubrica: „Semicentenarul constituției U.R.S.S.”. Simpozion: „Realizări actuale și de perspectivă în dezvoltarea complexă a economiei sovietice”. Vor vorbi: prof. univ. dr. N.N. Constantinescu, membru al Academiei de științe sociale și politice, prof. univ. dr. Constantin Herbst, conf. univ. dr. ing. Mihai Terțico. Urmează filmul documentar „Orizonturi siberiene” și un film artistic.

Duminică 5 noiembrie, ora 10,30: Manifestare pentru tineret. Conferința: „Semnificația morală a patriotului”. Va vorbi conf. univ. Dumitru Almaș. Urmează filmul documentar „Comoara din vechea cetate” și un film artistic. Ora 19: Rubrica: „Ce țel animă arta românească”. Discuție la masa rotundă. „Creație originală, viziune contemporană și specific național”. Participă: prof. dr. Nicolae Balotă, Sabin Bălașa, pictor, Doru Popovici, compozitor. Discuția va fi condusă de Florian Potra, critic de artă. Urmează filmul docu-

mentar „Cantata profană” și un film artistic.

Marti 7 noiembrie, ora 19: Festival de poezie: „Revoluția din Octombrie în lirica universală”. Cuvînt înainte: prof. dr. docent I. C. Cbițimă, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice. Își dau concursul actorii: Cella Dima, Ileana Predescu, Fory Eterle, Nicolae Brancomir — artiști emeriti, Mitzura Arghezi, Elena Sereda, Emil Liptac, Constantia Vintilă. Urmează un film artistic.

Miercuri 8 noiembrie, ora 19: Ciclul: „Știința în dialog cu societatea”. În dezbatere: „Știința și dezvoltarea tehnică a industriei”. Va vorbi prof. dr. docent Corneliu Penescu, membru corespondent al Academiei R.S. României. „Revoluția științifico-tehnică și mutațiile în structurile economice”. Va vorbi conf. univ. dr. Niță Dobrolă. „Dezvoltarea științei și implicațiile ei sociale”. Va vorbi Paul Caravia, cercetător științific la Laboratorul de sociologie urbană al C.P.M.B. Urmează filmul documentar „Secolul gândirii omenestii” și un film artistic.

Joi 9 noiembrie, ora 19: Ciclul „Estetica. arta și condiția umană”. În dezbatere: „Angajarea umană a esteticii”. Va vorbi dr. Victor Ernest Mașek. „Estetica mediului ambiant”. Va vorbi conf. univ. arh. Anton Dimboianu. „Estetic și social”. Va vorbi Grigore Smeu, cercetător științific principal la Institutul de filozofie. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

ASIGURAREA FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAȚĂ

satisfacă dorința celor care vor să se asigure împreună cu membrii familiei și, concomitent, să realizeze economii planificate pe o perioadă de timp.

În această asigurare pot fi cuprinși toți membrii de familie care, la data contractării asigurării, sînt în vîrstă de 5 pînă la 60 de ani. Membrii familiei cuprinși în asigurare se stabilesc de persoana care încheie asigurarea.

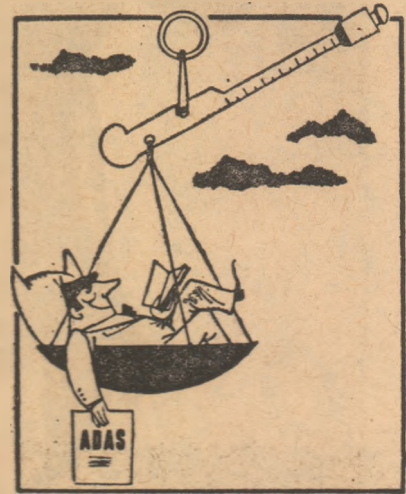
Polița se încheie pe durate care variază de la 5 la 20 de ani. Durata asigurării trebuie să fie aleasă de asigurat în așa fel încît nici una din persoanele asigurate să nu depășească 75 de ani la expirarea asigurării.

Suma asigurată se stabilește de asigurat, cu acordul ADAS.

Plata sumei asigurate se face în următoarele cazuri:

- la expirarea asigurării, dacă asiguratul va fi atunci în viață;
- la decesul oricărui dintre asigurați, dacă acesta se va fi produs în cursul duratei asigurării;
- în caz de amortizare la tragerile lunare;
- în caz de invaliditate permanentă, totală sau parțială — a oricărui dintre asigurați — din accidente (se plătește suma asigurată întregă sau o parte din aceasta, proporțional cu gradul de invaliditate permanentă).

Primele de asigurare pentru asiguratul principal (persoana care încheie contractul) se stabilesc în funcție de vîrsta asiguratului la încheierea asigurării, durata contrac-

„Cit de mult cîntărește liniștea în viața omului...”

tului și a plății primelor, precum și de suma asigurată. Pentru membrii de familie cuprinși în asigurare, prima lunară la 1000 lei sumă asigurată este foarte redusă, variînd, în funcție de aceleași elemente, de la 1 leu pînă la 4 lei.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din întreprinderi, organizații economice, instituții, C.A.P., agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

COOPERATIVELE MEȘTEȘUGĂREȘTI DIN JUDEȚUL BUZĂU

ASIGURĂ UN BOGAT SORTIMENT

DE BUNURI DE LARG CONSUM,

EXECUTATE LA UN ÎNALT NIVEL CALITATIV:

- Confecții pentru femei, bărbați și copii;
- Încălțăminte cu fețe din piele, precum și din înlocuitori de piele (p.v.c.);
- Tricotaje, marochinărie și articole matlasate pentru nou născuți (plăpumioare, pleduri, port-bebe, bonete etc);
- Basmale imprimate și plase din fire p.v.c.;
- Obiecte din răchită împletită.

I.I.S. „TEXTILA”

• GALAȚI •

B-DUL REPUBLICII Nr.158 TEL.12187-12188

PRODUCE:

Țesături din bumbac și celofibră, imprimate, uni, în desene și culori moderne și variate

ASPIRATOR IDEAL

- Aspiratorul IDEAL va scutește de efort și vă economisește timpul. Cu IDEAL se pot curăța dușumelele, pereții, mobilele, covoarele, hainele, tapițeria, radiatoarele și locurile mai greu accesibile.
- IDEAL poate fi utilizat și pentru pulverizarea lichidelor neinflamabile.
- IDEAL are un consum redus de energie electrică (15 bani pe oră).
- Prețul de vânzare: 800 lei și poate fi cumpărat și cu plata în rate lunare.

Capcana pentru monștri

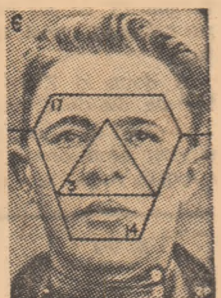
(Urmare din pag. a 4-a)

Încă puțin studiat și că explorarea lui minuoasă abia a început. Și doar munții, și cu atât mai mult lanțurile submarine, sînt obiecte infinite mai mari decît misteriosul „șarpe de mare” și, în plus, imobili. Încît se poate presupune că, făcînd abstracție de o înțimplare fericită, adevărul despre „șarpele de mare” (dacă acesta există) nu va putea fi încă mult timp cunoscut de cercetători, în ciuda tuturor încercărilor lor. Căci și în secolul XX natura își dezvăluie cu zgîrcenie secretele.

Perspicacitate la indemina oricui

Răspuns

A fost alcătuit din următoarele detalii: părul, ovalul feței; fruntea — 6, sprîncenele și ochii — 17, nasul — 3, gura și buzele — 14, bărbia și urechile — 30.

Nimeni nu poate rămâne indiferent!

Nonconformistul

— Ați auzit? — și-a întrebat Șmeliov colegii. — De mine ne vine un coleg nou. E mutat de la un institut de proiectări.

— Ce i s-o fi năzărit? — și-a ridicat sprâncenele, mirându-se, Nikiforova. — Acolo-s mai bine plătiți.

— Nu s-a înțeles cu conducerea. Se zice că e un tip teribil, un nonconformist. Nu se teme de nimeni, e foarte independent în relațiile cu șefii, face numai ce crede el că-i bine. Și, sigur, l-au dat afară...

— În sfârșit! — s-a bucurat Ivanova — o să avem și noi în secție un om curajos, care n-o să se teamă să demaște formalismul de la noi. O să-i arate el șefului, acest șoarece de birou...

Și Ivanova a privit spre ușă, puțin speriată de propriile-i cuvinte.

Zizov, noul coleg, s-a vădit a fi un om tăcut. În primele două zile s-a acomodat cu noul loc de muncă, iar a treia zi, cum a venit la serviciu, a cășcat de câteva ori, și-a scos din servietă o Franzelă și o sticlă de chefir, și-a băut tacticos chefirul, și-a pus Franzela sub cap și a atipit imediat.

— Doarme? — s-a întrebat cu voce tare Ivanova.

— Doarme — a confirmat Șmeliov.

— Ciudat individ.

— Ba nu-i deloc ciudat — a obiectat erudita Nikiforova. — Probabil că mai învață o limbă străină în somn. O fi vrînd să capete un spor de salariu.

— Ce-ți trece prin minte? Doamne ferește — s-a indignat Ivanova. — Nu pentru banii face el asta. Noi sintem niște oameni mărunți. Dar Zizov nu e ca noi. E un om cu principii. Cred că am înțeles ce vrea să demonstreze comportarea lui: e o dovadă de protest.

— Protest? — s-a mirat Șmeliov.

— Da! Protest! Am auzit cu urechile mele cum birocrații noștri i-a făcut leri morală lui Zizov. Acum vrea și el să-i arate cum reacționează. Adică, pasămite, puțin îi pasă!

— Oho! — a exclamat admirativ Dmitriev. Mîndru bărbat!

— Da... Pentru așa ceva trebuie să ai curaj civic — a continuat Șmeliov, cu o notă de invidie în glas.

— Și încă ce curaj... — a întărit Ivanova. Noi ne-am obișnuit cu inerția și șablonul, dar Zizov nu suportă. Și ce convingător ne-a arătat că sintem niște lași și conformiști.

Noul coleg a fost admirat astfel pînă la sfârșitul zilei de muncă. Dar în șaptea, ca nu cumva să-l împiedice pe nonconformist să-și exprime protestul.

A doua zi Zizov a început să protesteze dis-de-dimineată.

— Am spus eu că protestează — a susținut emoționată Ivanova. N-a putut susține lîncezeala de la noi.

— Da, e tare băiatul, insistă — a confirmat Dmitriev.

Stulov, din secția vecină, a venit să-l vadă pe erou.

— Care-i cel care l-a venit de hac șefului? — a întrebat el.

— Uite-l — a arătat spre Zizov, cu mult respect, ca la niște moaște, Ivanova.

— Bravo! Sforăte. Sfîdează — a ciâfînat din cap admirativ Stulov. Nu se simțesese de nimeni. Dar voi ce faceți? Stați cu mâinile-n sin? Omul vă apără interesele, exprimă protestul vostru și voi v-ați ascuns ca niște lași după el?

— Asta-i bună! — a sărit Șmeliov.

— Noi am luat toată munca lui pe umerii noștri, căutam să-l ferim de neplăceri.

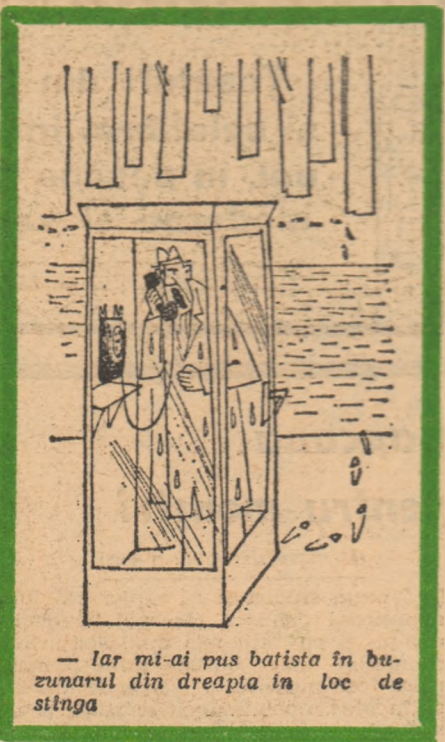
— Feriți-l — le-a cerut pe un ton categoric Stulov. — Oamenii ca asta sint „rara avis” în institutul nostru.

Trecuseră două săptămîni. Zizov nu dăduse un deget îndărăt de pe pozițiile lui. Toți colegii se mindreau cu el, îl idolatrizau. În ziua aceea, Zizov a venit ca de obicei la lucru, dar... în loc să doarmă a început să comenteze ultimele știri sportive.

— L-au infrînt — a remarcat Șmeliov cu tristețe în glas.

— Și tu, Brutus! — și-a ridicat melancolic ochii spre tavan erudita Nikiforova.

— I-au astupat gura. Și ce comoară era... O! — a izbit cu pumnul în

Iar mi-ai pus batista în buzunarul din dreapta în loc de stînga

perete de ciudă Ivanova... — E clar. N-a rezistat amenințărilor. A cedat.

Băgînd de seamă că colegii se agita, Zizov s-a alarmat.

— Ascultă — i s-a adresat el lui Dmitriev, controlîndu-și în același timp ceasul — ce, nu au venit încă salariile?

— Salariile? — s-a mirat Dmitriev. Mîine e ziua de salariu.

— Cum, astăzi nu sintem în 20?

— Nu, în 19.

— Ptiu, drace! — a scuipat cu năduf Zizov. — Și mie mi-a fost frică să n-adorm.

Drept care, și-a pus, ca de obicei, Franzela sub cap și a adormit ca un prunc.

N. Elin
Vl. Kașev

Un fulger din senin

Dacă sînteți bărbat o să mă înțelegeți. A fost ca un fulger din senin.

L-am îndrăgit poetic și sublim, curat și nebunește, într-o clipă și pentru vecie.

Iubeam orașul în care locuia, străduța pe care era casa lui, scara lui presărată cu coji de cartofi. Iubeam ușa de la blocul lui cu cuihuri de rîndunici, sonerii și cutii poștale. Li iubeam pe toți posesorii acestor sonerii și cutii, pe toți vecinii acestei case unice în care el ocupa una din cele unsprezece camere.

O iubeam pe vecina lui, Alevtina Pavlovna, grasă și bună.

Li iubeam și pe un alt vecin, inventatorul Kliucinikov cu toate brevetele lui nerealizate.

O iubeam pe Kapitolina Riceardovna, o bătrînică simpatică cu pince-nez, care citea mereu scrisorile celorlalți locatari.

Li iubeam pe batrînul și mustăciosul Pikusov, un neobosit închinător al lui Bachus.

Li iubeam mama, bufetieră într-un restaurant de gară, cu buzele-i subțiri și glumele-i nenumărate.

Iubeam și un animal nesuferit, pisica Kitty, care intra în bucătărie pe ferestrauca de Jeasupra mesei, o dată cu miasma ameteitoare a gropii de gunoi.

Nu-mi mai plăcea nimic din ce-mi plăcuse odinioară, în schimb îndrăgeam tot ce îi plăcea lui.

Nu mai suportam simfonia lui Mozart, ci mă innebuneam după compozitorul lui preferat, Muslim Magomaev.

Adoram apa de colonie Chypre, patinajul artistic, discuțiile despre prietenie și dragoste, șifonierele cu trei uși și plimbările cu barca în grădina publică a orașului. Imi plăcea să ronțai semințe la cinema, să privesc insistent, din cap pînă-n picioare, trecătorii de pe stradă.

Mă bucurau succesele și sufeream pentru eșecurile lui.

Mă dădeam în vînt după figările, costumele și sistemul lui nervos, cravatele și visele, părul lui, tristețea, săpunul, ochii, mersul lui, pasta de dinți și perița.

Dar nu știu cum, numai în virtutea inerției, într-o clipă și pentru vecie, curat și nebunește, poetic și sublim, m-am îndrăgostit de șeful lui.

Iar pe el l-am uitat.

Dacă sînteți bărbat o să mă înțelegeți.

A fost ca un fulger din senin.

Tatianna Noionen

Dreptul lui

Cînd l-a observat șeful secției, Serov fuma a doua țigară.

— De ce nu ești la locul tău de muncă, Serov? — l-a întrebat șeful.

— Am dreptul să fumez, nu? — a replicat Serov.

— Mda, ai — l-a răspuns șeful — fumează...

După ce a terminat și a trela țigară, Serov s-a dus la chiuvetă. Cu o figură de martir turna în el al patrulea pahar, cînd l-a chemat maistrul principal:

— Tot nu lucrezi, Serov? — l-a întrebat.

— Am dreptul să beau apă, nu? — a răspuns iar Serov printr-o întrebare.

— Ai, ai — a admis maistrul — bea...

După al cincilea pahar, Serov s-a apropiat de gazeta de perete, îngrăit de vreme, pe care o știa pe de rost. A început să citească titlurile de jos în sus.

— Mult ai să mai trîndăvești? — l-a întrerupt, de astă dată, din lectură, maistrul.

— N-am dreptul să citesc gazeta de perete? — s-a interesat puțin interlocutor Serov. Și apoi, peste cinci minute e pauza de prînz.

— Citește — a renunțat maistrul să-l mai moralizeze.

— Unde te-ai vînturat două ore? —

• umor •
Șr umor umor u,
r umor umor umor u,
umor umor umor umor u,
ior umor umor umor u,
umor umor umor umor u,
nor umor umor umor um,
r umor umor umor umor u,
mor umor umor umor umc

s-a interesat șeful brigăzii, cînd Serov s-a întors în secție.

— Am dreptul să merg și eu cinci minute la...?

— Aaaa... — a răspuns șeful brigăzii, căzînd pe gânduri.

Apoi Serov a plecat la punctul medical.

— Ascultă, mă! — l-au luat în primire colegii de secție, cînd s-a întors. Trei din noi au rămas în urmă din cauza ta.

— Am dreptul să merg la doctor, nu? — a răspuns Serov. — Am sau n-am?

Ofînd s-a apropiat de strung. Tocmai atunci s-a auzit, însă, sirena. Ziua de lucru luase sfîrșit. Serov s-a grăbit spre dulap să se schimbe. Avea înaintea lui o simbăță, după aceea o duminică...

Avea și el dreptul la odihnă. Ca toți ceilalți.

I. Mișin

Logică de fier

— Mă iubești?

— Te iubesc.

— Mult?

— Mult.

— Atunci să ne căsătorim.

— Da, n-am nimic împotriva.

— Ce ne-ar putea împiedica?

— Nimic.

— Atunci, să ne căsătorim.

— Hai... Dar unde o să stăm?

— Ei, la început luăm o cameră cu chirie.

— Da, merge. Dar cu ce-o plătim?

— Trezecm la seral și lucrăm.

— Da, pînă aici e bine. Dar cine o să ne gătească?

— Mama mea gătește bine, o să mai vină și bunica ta pe la noi...

— Buun... Dar, de fapt, de ce să ne căsătorim?

— Să creștem un copil, să-l educăm...

— Și el o să țipe cît o să-l țină gura.

Apoi trebuie să-l dădăcești toată ziua, să-i dai să mănînce... N-o să mai mergem la cinema, la teatru nici atît...

— Atunci să nu mai creștem un copil. O să mergem la cinema, la teatru, o să ne luăm un ciine.

— La teatru nu se poate intra cu ciinele.

— Ei, n-o să-l luăm la teatru; o să mergem numai noi la cinema și la teatru.

— Dar, de fapt, și acum mergem la cinema și la teatru.

— Da, mergem.

— Deci?

— Da, dar atunci am fi tot timpul împreună.

— Și ai vrea să fim tot timpul împreună?

— Ei, tot timpul ar fi plictisitor. Dacă o să lucrăm, n-o să mai fim tot timpul împreună.

— Vasăzică o să muncim ca să nu fim tot timpul împreună? Dar acum nu lucrăm și tot nu sintem tot timpul împreună. Nu?

— Atunci n-o să lucrăm.

— Deci n-avem de ce să stăm împreună.

— N-o să stăm împreună.

— Prin urmare, n-o să ne mai luăm nici cameră.

— Dacă n-o să avem cameră, mama o să gătească acasă la mine.

— Și bunica — la mine.

— Deci n-avem de ce să ne căsătorim.

— Păi, eu ce spuneam?

— De fapt, ce contează dacă sintem căsătoriți sau nu. Important e că ne iubim.

— Dar mă iubești?

— Te iubesc.

— Mult?

— Mult.

— Atunci să ne căsătorim.

L. Izmailov